Jaargang 110. Dingsdag, 24 Junij 1851. No. [illegible]

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

SCHUTTERIJ.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen*, — gezien hebbende art. 10 en 11 der Wet van den 11den April 1827 (*Staatsblad* no. 17), alsmede art. 11 van Zijner Majesteits besluit van den 21sten Maart 1828, houdende reglementaire bepalingen tot invoering dier Wet;

Gezien het besluit van den Heer Staatsraad, Commissaris des Konings in deze Provincie, van den 4den Junij 1851, no. 2 (*Provinciaal Blad* no. 70), houdende onder anderen bepalingen nopens de Loting voor de Schutterijen in dit jaar, —

Brengen bij deze ter kennis der belanghebbenden, dat gedachte LOTING in deze Gemeente zal plaats hebben in het Raadhuis dezer Stad, op MAANDAG den 30sten Junij 1851, des voormiddags te negen uur.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd herinneren de belanghebbenden wijders, dat bij het 11de art. der bovengemelde Wet van den 11den April 1827 bepaald is, dat zij, die verhinderd mogten worden in persoon bij de Loting te zijn, zich aldaar door een' Gemagtigde kunnen doen vertegenwoordigen, of dat, geen Gemagtigde aldaar verschijnende, de Loting zal geschieden door een der Leden van de Commissie van het Plaatselijk Bestuur, onder wier opzigt de Loting plaats zal hebben, en dat bij gedachte Loting aanteekening zal worden gehouden van de redenen tot vrijstelling, die de ingeschrevenen zullen vermeenen, krachtens art. 3 en 86 der Wet, te kunnen aanvoeren; waarom het voor hen, die zoodanige redenen tot vrijstelling meenen te kunnen opgeven, van belang is in eigen persoon, of door het zenden van een' met hunne omstandigheden wel bekenden gemagtigde, bij de Loting tegenwoordig te zijn.

Eindelijk worden de ingeschrevenen verwittigd, dat de Alphabetische Lijst, waarop de namen der ingeschrevenen zijn gebragt, voor de belanghebbenden ter visie zal liggen ter Stads Secretarij, op Zaturdag den 28sten Junij 1851, des voormiddags van 9 tot 12 uur, en des namiddags van 4 tot 6 uur.

En opdat deze kome ter kennis van een' iegelijk, dien zulks mogt aangaan, zal dezelve worden geplaatst in de *Groninger Courant*, en aangeslagen, waar zulks te doen gebruikelijk is.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 12den Junij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: HORA SICCAMA.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat het door den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, bij besluit van den 12den Junij 1851, no. 8, gearresteerd en invorderbaar verklaard eerste gedeelte van het PRIMITIEF KOHIER van het PATENTREGT over het dienstjaar 18$\frac{50}{51}$, van deze Gemeente, bevattende de Slijters, Tappers, Kroeg- en Koffijhuishouders, genoemd bij No. 37—40 van Tabel XIV der Wet op de Patenten van den 21sten Mei 1819 (*Staatsblad* no. 34), op heden aan den ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Stad ter invordering is ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden voet te voldoen. Voorts worden de belanghebbenden herinnerd, dat, bijaldien zij mogten vermeenen, bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten moeten worden geschreven op zegel, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen te *Groningen*.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 19den Junij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: HORA SICCAMA.

LEVERANTIE AAN HET STADS ZIEKENHUIS.

Ter kennis van degenen wordt gebragt, die genegen zijn om aan het STADS ZIEKENHUIS, gedurende de tweede zes maanden van het jaar 1851, bij inschrijving, de onderstaande **LEVENSMIDDELEN** of **VOORWERPEN** te leveren, als:

1) RUND- en KALFSVLEESCH;
2) BROOD, BESCHUITEN, TARWEMEEL;
3) GROVE- en PARELGORT;
4) BOTER;
5) KAARSEN;
6) KOFFIJ, THEE en SUIKER;
7) RIJST, ZOUT, SIROOP en GROENE ZEEP, en
8) JENEVER;

Dat de Voorwaarden van Levering aan het Stads Ziekenhuis ter lezing liggen, met de Monsters van alle Artikelen, welke daarvoor vatbaar zijn. — De gesloten Biljetten van Inschrijving, houdende de bepaling der prijzen, moeten vóór of op DONDERDAG den 26sten Junij 1851 aan het Gesticht worden bezorgd.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan Jonkh. Mr. **O. Q. I. J. VAN SWINDEREN**, *advokaat te Groningen.*

HOOG WELGEBOREN HEER!

Wat is waarheid?......

In de *Groninger Courant* van heden vind ik een door U onderteekend stuk, waarbij de naamlooze schrijver van het artikel over den *Zuidlaarder* Mac-adamweg, in de *Groninger Courant* van Dingsdag j.l., wordt uitgenoodigd zijnen naam op te geven. Gereedelijk aan die uitnoodiging voldoende, haast ik mij, ofschoon op mijn vertrek naar 's Hage staande, U te berigten, dat ik de verantwoordelijkheid van dat artikel geheel en al voor mijne rekening neem, er bijvoegende, dat, indien dat artikel niet onderteekend was en de naam van den daarin bedoelden heer niet vermeld, zulks moet worden toegeschreven aan een gevoel van kieschheid van den schrijver, die geene andere bedoeling met de inzending van dat stuk heeft gehad, dan om de goede zaak bevorderlijk te zijn en zonder in personaliteiten te treden, het publiek met den stand der zaak bekend te maken, en een iegelijk, die tot soortgelijke ondernemingen lust mogt gevoelen, te doen zien, dat onder onze tegenwoordige regering genoegzame gelegenheid bestaat om swarigheden op te heffen en teleurstellingen voor te komen, die helaas zoo dikwerf aan nuttige ondernemingen worden in den weg gelegd of voorbereid, en niet zelden aan de zijde van personen, die daartoe door bijoogmerken van eigenbelang of afgunst geleid worden.

Zeer teregt hebt Gij ingezien en gevoeld dat U Hoog Welgeb. de persoon was, waarvan in dat stuk de rede was en, wanneer zich uwe vraag daarbij bepaalde, zoude ik gaarne hebben volstaan met U dienaangaande in te lichten; nu echter uwe bedoeling schijnt mede te brengen om eene wederlegging te beproeven, moet ik mijns ondanks de pen opnemen om de waarheid en de geheele waarheid te verdedigen van hetgeen in het door U bedoelde stuk staat geschreven.

Bij het artikel in de Courant van Dingsdag door U bedoeld, was sprake van een' weg tot ontduiking der tollen op den *Zuidlaarder* straatweg door zekeren heer...... aangelegd, van de wijze waarop de eigenaar van dien weg het publiek tot zijnen eigen last den toegang langs denzelven verleende en daardoor in eene steeds toenemende mate afbreuk aan de opbrengst van den straatweg deed.

Dit alles nu, Hoog Welgeboren Heer, is volkomen waar, alleen met die wijziging, dat de weg niet is *aangelegd* tot ontduiking, gelijk het artikel zegt, want dezelve was reeds gedeeltelijk daar toen de straatweg gelegd is, maar dat dezelve voor het publiek *sedert* tot ontduiking is *opengesteld*. In dien zekeren heer hebt Gij zeer teregt Uzelven herkend, en even daardoor de zaak in kwestie teregt Uzelven aangetrokken. Het is mij ten eenenmale onbegrijpelijk, op welken grond U Hoog Welgeb. zoude kunnen trachten slechts, de waarheid der aangeroerde daadzaken te loochenen.

Dat toch de weg voor het groot publiek toegankelijk was, is boven alle tegenspraak verheven, en dat meermalen, zoo door U persoonlijk, als door uwe loonbedienden op uwen last, voerlieden zijn aangezocht om van den weg gebruik te maken ten einde vrij van tol te zijn, is evenzeer waar en door een aantal getuigen te bewijzen, waaronder er zich bevinden, die over dat aanbod zelfs, ofschoon in hun voordeel gedaan, verontwaardigd waren, en hetzelve hebben afgewezen. — Ik weet het, Gij geeft voor te werken in het algemeen belang en ook in deze alleen daardoor te zijn geleid. Wat nu uw subjectief gevoelen over het begrip van algemeen belang zijn mag, verklaar ik niet te begrijpen; sedert bijna 20 jaren in verschillende ambtsbetrekkingen werkzaam geweest, durf ik mij beroemen, ten allen tijde het algemeen belang steeds voor oogen te hebben gehouden en meer dan eens bijzondere belangen daaraan te hebben opgeofferd. De maatregel door U genomen en waarop wij nu doelen is, mijns inziens, lijnregt met het algemeen belang in strijd. Zij zoude ten gevolge hebben, dat men meer dan den halven straatweg *voor niet* konde gebruiken, dat eene betaling werd ontdoken, naar regt en billijkheid verschuldigd en zonder welke de onderneming nimmer had kunnen worden tot stand gebragt. Wat is dus een beroep op het algemeen belang anders dan een *protestatio actui contraria*?

En nu vergun mij U nog de volgende korte opmerkingen te maken.

Gij waart het die onzen geachten voorzitter en mij, *ongevraagd*, uwe medewerking in den beginne hebt aangeboden; die ons toen hebt geraden den *tweeden* tol te plaatsen, waar nu de hulptol gevestigd zal worden, in het bosch van den heer VAN HASSELT, daarbij voegende: „niet om mij, „want ik zal *nimmer* toegang over mijn land ten nadeele „van uwen weg verleenen; zelfs ben ik bereid dit bezwaar „ook aan mijne regtsopvolgers op te leggen."

Wie was het die slechts 14 dagen later onze onderneming bij de ingezetenen van Noordlaren langs alle wegen tegenwerkte, en die, toen wij eindelijk tot de grenzen dier gemeente genaderd waren, de tusschenkomst der justitie inriep om ons verder voortgaan te beletten; van dezelfde justitie, wier hooggeachte vertegenwoordiger als bemiddelaar, door U en door mij daartoe verzocht, de voorwaarden bijna woordelijk heeft voorgeschreven zooals ik ze verlangd had, ja zelfs nog voor ons minder bezwarend?

Gij waart het die ons meer dan eens gewaarschuwd hebt voor tegenwerking aan zijde van den heer burgemeester van Haren, en

Wie was het die, toen deze door ons allen geachte ambtenaar voortdurend bewijzen gaf, de eindregeling van den afstand van den weg te willen bevorderen, alles wat mogelijk is heeft aangewend om hem daarin tegen te houden?

Gij waart het die, blijkens uw onder mij berustend handschrift, onder de voorwaarden van afstand van den weg, in de marktevergadering te Noordlaren hebt durven voorstellen de navolgende woordelijke bepaling:

5. „Dat de hh. concessionarissen geenen anderen weg dan „den reeds genoemden afsluiten en zich *verbinden*, *geene* „*authorisatie* tot *nadere* of *andere afsluiting* van *eenigen* weg „*te zullen vragen.*"

En nu vraag ik, en hecht aan de beantwoording dezer vraag zeer veel: Welke bedoeling lag aan uwe zijde in die voorgestelde voorwaarde, aan welke ons te onderwerpen wij echter geen oogenblik gedacht hebben, en waarmede zich ook geen ander weldenkend marktgenoot konde vereenigen, — Welke bedoeling lag daarin? Welke is het verband tusschen uw voorstel en de later gepraktiseerde tolsontduiking langs uwen weg?

Ziedaar, Hoog Welgeboren Heer! eene reeks van daadzaken ter regtvaardiging van hetgeen in het door uw aangevallen artikel slechts kortelijk is aangeroerd; eene reeks van daadzaken, waaronder niet eene die het aan volledig bewijs zoude ontbreken. Ziedaar eene reeks van daadzaken, waarop wij niet zouden zijn teruggekomen, indien niet uw schrijven zulks had uitgelokt.

De goede zaak heeft voor ons gezegevierd, de hooge regering heeft getoond, dat zij goed regt wist te handhaven. Wij stellen hare uitspraak op hoogen prijs, en ofschoon ook noodelooze kosten aan onze onderneming door U mogen veroorzaakt zijn, zoo zijn wij bereid het gebeurde te vergeven, zoodra wij voor de toekomst door U worden met rust gelaten en geene nieuwe middelen uitgedacht om ons te bemoeijelijken.

Wat waarheid is ten slotte, laat ik aan de beslissing van het geachte publiek over; niet aan hen, die als *âmes damnées* van U of ons mogten kunnen worden beschouwd, hetzij door geldelijk belang, hetzij door andere redenen van convenientie, maar van dat publiek, dat, de daadzaken voor oogen houdende, zonder eenig aanzien van personen uitspraak doet, dat zich door geene schoonklinkende woorden laat wegslepen, maar op omstandigheden en uitkomsten lettende, geene andere beweegreden voor zijne uitspraak heeft, dan die van geweten en overtuiging. In de meeste gevallen is de *volksstem* de beste *jury*. Die *volksstem* nu antwoorde op de vraag waarmede ik begonnen ben: *Wat is waarheid?*

Huize *Laurwoud*, 21 Junij 1851.

VAN HEIDEN.

GUTZLAFF.

In de Groninger en andere Couranten wordt gemeld, dat, volgens een gedrukten brief van GÜTZLAFF, deze zich aan het zendingswerk heeft onttrokken.

Wat *woordelijk* in dien gedrukten brief staat, weet ik niet; maar wel, wat de *zaak* is. Zij is deze. GÜTZLAFF heeft vroeger te Hongkong *de Christelijke Vereeniging* (*the Christian Union*) voor de verbreiding van het Christendom in China opgerigt, en nu het *bestuur* dier vereeniging opgedragen aan drie andere zendelingen, niet ten einde zich zelven aan het zendingswerk te onttrekken, maar ten einde dit werk te krachtiger te kunnen doorzetten. Dit doet hij dan ook door Chinezen tot zendelingen op te leiden, zelf te prediken en zeer veel te schrijven, en elk met raad en daad te hulpe te staan.

GÜTZLAFF heeft dus gedaan, wat de Apostelen deden. Toen de gemeente te Jeruzalem klein was, zorgden ook zij voor de armenbedeeling; toen die gemeente grooter werd, zeiden zij, dat zij die zaak niet langer konden verrigten, en stelden ze voor, Diakenen te benoemen, niet ten einde zich aan de gemeente te onttrekken, maar ten einde, van dat bestuur over de liefdegaven ontslagen, in de prediking des Evangelies haar te beter te dienen.

Ik verwacht van de onpartijdigheid der dagbladen, dat zij deze opheldering even gaarne zullen overnemen, als het onjuiste, GÜTZLAFF krenkende, berigt, 't welk hierdoor aanmerkelijk wordt gewijzigd.

G. 22 Junij. G.

Wat men *elders* en wat men in *Groningen* overheeft voor de bevordering van het Hooger onderwijs, in verband tot ware philanthropie.

De vergelijking, die wij hier zullen doen kennen, is reeds op zich zelve *te* sterk sprekend, *te* afdoende, dan dat *wij*, — die haar te dezer plaatse eenvoudig wenschen mede te deelen, — er één enkel woord zouden willen bijvoegen. De zaak moge en zal voor zich zelve spreken. — In het *Nederlandsch Weekblad voor Geneeskundigen*, het orgaan der Amsterdamsche geneeskundige wereld, van gisteren, 22 Junij, komt namelijk het volgende stuk voor:

„AMSTERDAM, 10 Junij. De wensch, in de laatste jaren meermalen geuit, tot verkrijging van een nieuw ziekenhuis, ter vervanging der tegenwoordige gasthuizen, schijnt nog niet te zullen vervuld worden, ja de daartoe voorgestelde plannen *onbepaald te zijn uitgesteld*. Immers in dezen zomer zal in het Binnengasthuis eene aanzienlijke verbouwing plaats hebben van de afdeeling voor lijders met chirurgicale gebreken, waardoor de bovenzalen dezelfde verbetering zullen ondergaan welke aan de mannen*ziekena*fdeeling vóór 5 jaren te beurt viel; zal verder het geheele gesticht door gas verlicht worden en worden er 2 nieuwe badkamers voor de ziekenafdeelingen gebouwd, enz.

„De hinderpaal voor het bouwen van een nieuw ziekenhuis schijnt alleen in de enorme som te zijn gelegen, die daarvoor vereischt wordt; het voorbeeld door Rotterdam gegeven lokt Amsterdam niet tot navolging toe. Men heeft berekend, dat een gasthuis, waardoor in de behoeften zou kunnen voorzien worden, minstens één millioen [?!] guldens zou vereischen, eene som naar men zegt, thans niet disponibel. Zijn wij wel onderrigt, dan is het plan van de stedelijke regering, langzamerhand belangrijke verbeteringen aan te brengen; hierdoor zal het Binnengasthuis wel nimmer een schoon en regelmatig gesticht, maar de gelegenheid ter verpleging der lijders in alle zalen zeer doeltreffend kunnen gemaakt worden.

„Wat het lot van het Buitengasthuis zijn zal, *dat door zijne ongezonde ligging niet alleen de verpleegden, maar ook het geheele dienstpersoneel zoo schadelijk is*, blijft nog onbekend."

Uit dit stuk blijkt alzoo, — en dit zijn FEITEN, die meer afdoen, dan de vele schoone woorden en voorzeggingen, dat, als men te AMSTERDAM eene groote medische akademie wilde vestigen, allen dáár met den vurigsten ijver zouden medewerken, om *die* school waarlijk *groot en uitnemend*, uit- en inwendig, te doen zijn, — uit dit stuk blijkt alzoo: dat het magtige Amsterdam er geen geld voor overheeft, om ten behoeve van het Onderwijs en van de duizende van arme lijders, die dáár jaarlijks in de beide gebrekkige gasthuizen (waarvan het eene zelfs „door zijne ongezonde ligging zoo schadelijk is niet alleen voor de verpleegden, maar ook voor het geheele dienstpersoneel") moeten verpleegd worden, *behoorlijke* gasthuizen te doen tot stand brengen.

En wat is nu — ook uiterlijk — het scherpe contrast, waarvan wij boven spraken? Het is de zaak, die op dezelfde bladzijde van hetzelfde nommer van hetzelfde *Weekblad* in dezer voege wordt vermeld:

„GRONINGEN, 18 Junij. De verwezenlijking van het groote en gewigtige plan, dat nu sedert een paar jaren is hangende geweest, namelijk het tot stand brengen, (voor rekening van de *provincie en stad*) van een nieuw en groot *provinciaal-, stads- en akademisch-ziekenhuis*, is thans verzekerd, vermits de Koninklijke sanctie op dit plan nu is verleend geworden. — Vermoedelijk zal de aanbesteding van het nieuwe ziekenhuis reeds in deze maand plaats hebben, en zal Groningen zoo doende in het bezit komen van een gasthuis, vooral ook bestemd voor het klinische onderwijs, zoo als geene andere onzer Hoogescholen zal kunnen aanwijzen. Wij wenschen ons gewest, onze stad en vooral onze Hoogeschool dan ook geluk met de verwezenlijking van dit gewigtige plan, en hopen met alle belangstellende vrienden van wetenschap en onderwijs, dat het nu te bouwen luisterrijke ziekenhuis zal strekken tot nieuwen luister en nieuwen bloei van onze Hoogeschool, en in het bijzonder van het geneeskundig onderwijs aan haar. — Dit zij zoo!

„Waarlijk, zoo ergens, dan *toont* de provincie en de stad *Groningen*, bij elke gelegenheid, dat zij veel, dat zij alles veil hebben voor hare Hoogeschool en dat zij verdienen zulk eene stichting voor hoogere ontwikkeling in haar midden te bezitten, te behouden en tot hoogen bloei te brengen."

Wij merken, ter eere van ons gewest, hierbij slechts *dit* op: dat, als men nagaat, hoe, vóór een paar dagen, bepaaldelijk en schier bij uitsluiting in *ons* gewest het voor 't lager onderwijs in Nederland zoo gewigtige Schoolfeest is gevierd, men zich haast zou genoopt gevoelen om te denken, dat alléén de volksgeest in Groningen weet op prijs te stellen de heilrijke gevolgen van goed onderwijs, van beschaving, van veredeling: eene op prijs stelling, — wat het hooger onderwijs betreft — hier zoo schitterend gebleken in September 1850, en — wat het lager onderwijs, het volksonderwijs aangaat — nu zoo heerlijk in deze maand.

Dit zijn heugelijke *feiten*, in het oog van alle goeden en weldenkenden.

Eerste Kamer der Staten Generaal.

REDEVOERINGEN EN ADVIJZEN.

Zitting van den 2den Mei.

Beraadslaging over het wets-ontwerp *tot vaststelling eener verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor* 1851, *tot het herstellen der schipsluis van het droogedok te Willemsoord.*

De heer DE SITTER.

I.

Ik zal in zoo kort mogelijke bewoordingen mijne afkeurende stem over dit wets-ontwerp motiveren. Behalve de onderscheidene be-

zwaren die reeds door verschillende sprekers daartegen zijn ingebragt, ben ik door de rapporten van de ingenieurs zelve tot de vaste overtuiging gekomen, dat het meer dan waarschijnlijk is, dat het dok slechts korten tijd in zijn geheel zal kunnen blijven bestaan. Indien dat bewaarheid werd, dan zouden de *f* 155,000, die aan de reparatie van de sluis ten koste moeten worden gelegd, geheel verloren zijn. De redenen, waarom ik geloof dat het dok niet lang meer zal kunnen bestaan, zijn daarin gelegen, dat het dok en de schipsluis als uit ééne hand, op denzelfden tijd, waarschijnlijk door dezelfde werklieden en ook onder hetzelfde naauwkeurig toevoorzigt zijn vervaardigd. Nu is bij het onderzoek gebleken, dat de metselspecie, die gediend heeft tot de daarstelling van de zijden der sluis, tot geene verharding of versteening is overgegaan.

Het is gebleken, dat een groot gedeelte — en dat was nog wel van het beste — tusschen de vingers kon worden fijngewreven; een ander gedeelte was overgegaan tot eene soort van deeg of pap, die niet aan elkander hield; het slechtste gedeelte van het metselwerk was eene specie, die uit de voegen drong en uit modder en aarde bestond.

Ik geloof, dat die ongelukkige toestand grootendeels te wijten is aan de slechte geaardheid van den ondergrond in de geheele lokaliteit, waar het werk is opgerigt. Het schijnt, dat er diep in den grond zoodanige wellen zijn, dat noch metselwerk noch heiwerk daar op den duur tegen bestand kan zijn. Een grondig onderzoek, dat nog kan worden ingesteld, zal zulks waar of niet waar maken. Indien dus dat onderzoek nog bij tijds geschiedt, dan geloof ik dat er vóór de begrooting over 1852 tijd genoeg zal zijn om er op terug te komen. Bij voorraad wil ik verklaren, dat ik niet tegen de som van *f* 155,000 ben, en al ware het drie maal meer er niet tegen zou opzien, indien (de noodzakelijkheid van het dok buiten bedenking stellende) door het aanwenden dier kosten, het dok en de daarmede in verband staande sluis, voor goed en duurzaam kunnen worden hersteld.

II.

Ik zal tot meerdere bevestiging van het door mij aangevoerde nog kortelijk eenige zinsneden van het rapport, dat geteekend is door een' hoofd-ingenieur der marine en door den hoofd-ingenieur van den waterstaat in het negende distrikt (Noordholland), aanhalen. Daarin lees ik het volgende:

Zooverre het metselwerk der sluis ontbloot is kunnen worden, bevond men hetzelve algemeen, doch vooral in het zuidelijke penant, met ontelbare grootere en kleinere scheuren bezet en alle verband verbroken; in het omgekeerde gewelf, vooral in het laagste gedeelte, was hetzelve tusschen de hardsteenen sponningen voor de bateauporte gerezen en naar boven gedrongen, terwijl onderscheiden blokken hardsteen zoowel in die sponningen als elders waren gesprongen en verzet of uitgevallen. Bij het inbreken van gaten in verschillende gedeelten van het metselwerk, zelfs in de benedenste gedeelten van het omgekeerde gewelf, hetgeen veelal met de hand, zonder behulp van ijzeren werktuigen kon geschieden, ontbrak alle zamenhang, daar de metselspecie onversteend is bevonden, zijnde op de droogste plaatsen tot stof tusschen de vingers wrijfbaar, op de vochtige gedeelten een uit roode en witte bestanddeelen zamengesteld deeg of pap en op de natte plaatsen zelfs geheel tot modder overgegaan." — Dit »overgegaan", Mijne Heeren, zal wel niet letterlijk moeten worden opgevat; maar heeft veel meer de beteekenis van »door modder vervangen"; hetgeen als een natuurlijk gevolg zoowel van het onvoldoende der metselspecie, als van de geweldige persing van water en loopzand is aan te merken.

Ik heb alleen willen betoogen dat wanneer het gedeelte van het metselwerk dat voor het oog zigtbaar is, zich zoodanig slecht vertoont als reeds is gebleken, dat men dan, uit het bekende tot het onbekende besluitende, gerust kan aannemen dat het overige gedeelte niet lang zal kunnen blijven bestaan in den toestand waarin het zich nu bevindt, te meer daar het uit onderscheidene rapporten, en ook uit de discussiën in de Tweede Kamer over dit onderwerp gevoerd, gebleken is, dat het dok, sedert geruimen tijd en van het begin zijner daarstelling af, steeds aan lekken gelaboreerd heeft en van het begin af ontzetting der muren van de banketten enz. heeft plaats gehad.

Zitting van den 14den Junij.

Beraadslaging over het wets-ontwerp *tot instandhouding voor één jaar van wetten en verordeningen van vreemden oorsprong in Limburg.*

De heer CREMERS.

Ik wensch te zeggen, dat ik, niettegenstaande de bezwaren, die ik tegen dit wets-ontwerp heb hooren opperen, nogtans mijne stem daaraan zal geven.

Het is niet mijn voornemen te onderzoeken, of de Regering dit wets-ontwerp al dan niet vroeger had kunnen of behooren voor te dragen. Indien de Regering hierin schuld heeft, dan kan dit thans echter niet meer door haar worden hersteld. Wij hebben, naar mijn inzien, slechts te beoordeelen, of dit ontwerp moet worden aangenomen, en nu kan de schuld van de Regering geene reden zijn, om eene overigens nuttige en goede wet af te stemmen.

Ik geloof ook niet dat wij geroepen zijn om te beoordeelen, of de woorden: „te rekenen van den 3den Junij 1851" in art. 1, daar thans juist zijn gesteld. Ik geloof te mogen aannemen dat die woorden, op het oogenblik waarin dit ontwerp aan de wetgevende magt is voorgedragen, daar moesten worden uitgedrukt, omdat de Regering altijd moest uitgaan van het beginsel dat de wetten, bij het ontwerp bedoeld, moesten werken van den derden Junij 1851 af, en niet van het beginsel, dat eene tusschenruimte zou bestaan tusschen het vervallen van den verstreken termijn en de verlenging der tijdelijke instandhouding. Het beginsel moest wezen, dat de wetten van vreemden oorsprong in Limburg zonder tusschenruimte zouden blijven gevestigd.

Nu is het zeker: vooreerst, dat, indien deze wet wordt aangenomen, de Kamers dan aan den Koning de magt zullen verleenen, om van den derden Junij 1851 af de wetten op de schutterijen, op de visscherij, op de gemeenten, enz. in Limburg in stand te houden; diezelfde magt is evenwel door de Tweede Kamer reeds aan de Regering gegeven en waarschijnlijk in hetzelfde vertrouwen, dat ik bezit, dat van die magt, om aan de bedoelde wetten eene retroactive kracht te geven, geen gebruik zou worden gemaakt.

Ik zie dus volstrekt geen bezwaar in de aanneming van dit ontwerp, maar wel groot bezwaar in de afstemming daarvan, want de bedoelde wetten moeten in Limburg worden in stand gehouden, en, indien wij dit ontwerp afstemmen, dan bestaan die wetten niet meer en dan zullen die streken nog geruimen tijd zonder wetten op de schutterij, op de visscherij, op de gemeenten, enz. wezen

Ik geloof, dat de opname van eene formule in de wet geen voldoende reden voor ons kan zijn om eene wet, die zoo noodzakelijk is voor een aanzienlijk gedeelte van het rijk, af te stemmen, en daar aldus een staat van wetteloosheid te doen geboren worden. Er moge verzuim zijn gepleegd, de wetten mogen reeds door eene te late indiening van het ontwerp buiten werking zijn geraakt, ik geloof, dat dit eene reden te meer is, om ze hoe eer hoe liever weder kracht te doen verkrijgen.

De heer DE SITTER.

Ook ik zal mij voor het wets-ontwerp verklaren. De redenen, die mij daartoe bewegen, zal ik in korte bewoordingen aan de aandacht der vergadering onderwerpen. In de eerste plaats zie ik niet, dat het verzuim der Regering zoo groot geweest is, en die omstandigheid kan mij niet doen besluiten, om het hertogdom Limburg als het ware in eenen toestand van regeringloosheid te brengen. Ik deins daarvoor terug, en ik vereenig mij volkomen met hetgeen de geachte sprekers uit Groningen en uit de hofstad zoo even te dien opzigte hebben bijgebragt. Maar ik meen nog tot versterking van mijn beweren te mogen aanvoeren het 3de der additionele artikelen der grondwet. Ik geloof dat het daarin voorkomende voorschrift alleen voldoende is, om alle kwestiën te doen vervallen. Dat 3de additionele artikel luidt als volgt: „Alle op „het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de „grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten „worden gehandhaafd, tot dat zij achtervolgens door andere „worden vervangen." Die wetten, waarvan hier sprake is, worden dus *per se* gehandhaafd, tot dat voor elke wet afzonderlijk eene andere in de plaats zal zijn getreden. Ik weet zelfs niet, waarom men op nieuw, van jaar tot jaar, die wetten bekrachtigen zal. Ik zal mij dus voor het wets-ontwerp verklaren.

Zitting van den 16den Junij.

Beraadslaging over het ontwerp van wet *betreffende het verleenen van schadeloosstelling aan leden van de voormalige Eerste Kamer.*

De heer CREMERS.

Het heeft mijne aandacht getrokken, dat dit voorstel de algemeene belangstelling zeer heeft opgewekt; dat het meer dan zoo menige andere wet eene bijzondere beweging heeft veroorzaakt in het land. Daarom ware het mij aangenaam geweest, indien wij, bij deze gelegenheid, eene juiste, duidelijke beslissing over het punt, waarop het hier aankomt, hadden kunnen nemen, en daarom heeft het mij leed gedaan, dat ook in deze beraadslagingen weder is aangehaald, hetgeen in den aanhef van het verslag voorkomt, dat namelijk het onderwerp van het voorstel van wet thans nog niet in beraadslaging kan komen. Daardoor zou op nieuw de beslissing van dit punt uitgesteld kunnen worden. Indien de wet wordt aangenomen, dan zal het erkend zijn, hoe de Kamer er over denkt; maar indien de wet mogt worden afgestemd, dan zal het niet duidelijk blijken, waarom de meerderheid der leden gestemd heeft in dien zin. Het zou onzeker zijn, of de wet ware afgestemd, omdat men eene andere dan deze schadevergoeding wil, of wel omdat men oordeelde, dat dit punt niet bij eene afzonderlijke wet kan worden behandeld. Met eene groote meerderheid heeft de Tweede Kamer beslist, dat het onderwerp afzonderlijk kan worden behandeld; zij heeft hare goedkeuring gegeven aan het voorstel, en ofschoon het nu aan deze Kamer gewis vrijstaat, om het af te stemmen, kan ik er mij toch niet mede vereenigen, dat wij nu aan de Tweede Kamer ten antwoord zouden geven: gij hadt u met die zaak niet moeten inlaten, gij hadt er u niet mede moeten bemoeijen; het is te prematuur, het kwam niet te pas, om er over te spreken. Behalve dat zoodanig antwoord de uitkomst bemoeijelijken en het gevoelen dezer Kamer duister maken zal, schijnt het mij minder heusch, en daarom niet aannemelijk, tenzij in de grondwet duidelijk van het vereischte eener algemeene wet blijke. Dit nu kan ik daarin geenszins vinden.

Wanneer toch in het 2de der additionele artikelen stond: aan de Regering wordt de verpligting opgelegd, om bij eene algemeene wet het *beginsel* vast te stellen, volgens hetwelk aan *allen*, die door of ten gevolge van de herziening der grondwet betrekkingen verliezen, hun voor hun leven opgedragen, schadevergoeding zal worden verleend, dan was hier geen twijfel aan. Maar dat staat er niet, en de leden, die het gevoelen voorstaan, dat deze zaak bij eene algemeene wet moet worden geregeld, zijn verpligt om woorden in het artikel te voegen, die er niet in staan. Er is geene verpligting in dat artikel gelegen, om bij *ééne algemeene wet* het beginsel der schadevergoeding voor *allen* uit te maken. Die woorden zijn niet in het artikel: dit is dus de meening niet geweest. Indien al die verpligting aan de Regering ware opgelegd, dan zoude daarin nog geen verbod liggen aan de Tweede Kamer, om ten deze gebruik te maken van haar regt van initiatief. Zij vermogt, mijns inziens, op deze wijze een voorstel tot ons te rigten; en zij mag dus een ander antwoord verwachten dan dit: gij hadt u met deze zaak niet moeten bemoeijen.

Ik voor mij ga dan ook gerust over, om nu alleen te onderzoeken, welke stem ik omtrent dit voorstel zal moeten uitbrengen. Er is strijd van gevoelen over de uitlegging van dit artikel en de woorden geven daartoe gereede aanleiding. Die strijd van gevoelen bestaat, naar mijn inzien, omtrent de vraag: is de staat wettelijk schadevergoeding aan de leden der voormalige Eerste Kamer schuldig? En om tot de beantwoording van die vraag te komen, geloof ik, dat wij niet bloot op de woorden kunnen letten; de woorden van het artikel zijn te onbepaald, te algemeen, dan dat wij daaruit alleen een besluit kunnen opmaken; wij moeten dus tot de geschiedenis van het grondwets-artikel terugkomen, om daaruit den juisten zin van die woorden op te maken. Nu kan ik mij zeer wel begrijpen, dat vele leden, die in de voormalige Tweede Kamer hebben gezeten, door hunne herinneringen worden geleid, die hun zeggen, dat er over eene schadevergoeding veel is gesproken, dat er op is gewezen; het is een feit, het is niet tegen te spreken, het is van algemeene bekendheid, dat er pourparlers plaats hebben gehad. Maar nu geloof ik toch, dat de leden, die daarop zoo aandringen, aan de waardigheid der voormalige Eerste Kamer te kort doen. Ik ontken het feit der pourparlers niet; ik geloof dat men gezegd heeft: gaat gerust uwen gang. Maar de leden, die zich daarop gronden, moeten nog verder gaan; zij moeten onderstellen, dat de Eerste Kamer alleen of ten deele ten gevolge van de belofte, in het 2de additionele artikel der grondwet vervat, overgegaan is tot de goedkeuring der nieuwe grondwet. En dit geloof ik niet. Ik kan niet gelooven — en daarop komt het betoog neder — dat die pourparlers de beweegredenen zijn geweest voor de Eerste Kamer, om de grondwet aan te nemen. Ik vooronderstel eene meer edele. Ware dit zoo, dan was het misschien wel verschuldigd, maar dan toch oneerlijk verkregen geld, dat wij moesten toestaan, en daarvoor heb ik eene te groote gedachte van de voormalige Eerste Kamer der Staten Generaal. Ik geloof dus niet, dat men zoo sterk behoort aan te dringen op hetgeen door eenige leden der Tweede Kamer is gezegd, alsof de betrokken personen uit dat argument hun regt zouden kunnen putten.

Ik ga om deze reden tot de officiële stukken over, en daaruit schijnt mij ten duidelijkste te blijken, dat er geene verpligting bestaat, om aan de leden van de voormalige Eerste Kamer pensioen of schadevergoeding te verleenen. Ik vestig uwe aandacht op de gewisselde stukken, die de uitvloeisels zijn van de officiële handelingen van de wetgevende magt, en op de stukken, die van de Regering zijn uitgegaan. In de eerste plaats vind ik, in het eerste voorstel der Regering, het beginsel, dat *allen*, die door of ten gevolge der grondwetsherziening eene, hun levenslang opgedragen betrekking mogten verliezen, schadevergoeding zullen genieten. De Regering had het bedrag der toe te kennen schadeloosstelling op ⅔ van het bedrag der traktementen en der retributiën gesteld.

De Regering voegde daarbij, dat het geen regt van die personen kon genoemd worden, om schadevergoeding te erlangen, maar dat het een beginsel van de hoogste billijkheid was, dat zij, die hunne betrekking verloren, hun voor het leven opgedragen, ten gevolge van de herziening of door die herziening, pensioen zouden genieten.

De Tweede Kamer deelde daarop haar verslag mede. De leden dier Kamer waren algemeen van oordeel, dat de Staat niet verpligt was om aan hen, die voor het leven waren aangesteld, eene zekere schadeloosstelling te geven, indien zij die betrekking verloren. Zij merkte aan, hetgeen door den spreker uit Zwolle reeds is gezegd, dat eene aanstelling voor het leven altijd herroepelijk is voor de wetgeving. Zij vroegen verder, welke de zin van het woord *retributie* was.

De Regering bleef echter bij haar voorstel, en antwoordde, dat het woord *retributie* juist zag op de leden van de voormalige Eerste Kamer; zij hield vast aan hare beginselen; zelfs zóóverre, dat zij van meening was, en die uitdrukte, dat al de leden der voormalige Eerste Kamer eene schadeloosstelling van 2/3 van de *f* 3000 zouden genieten. Nu vraag ik: wat is daarop gevolgd?

Het tweede verslag van de Tweede Kamer bleef voortdurend ongunstig voor de zaak. De Tweede Kamer zag er groot bezwaar in, om dien maatregel in dien omvang goed te keuren, in den omvang van die bepaling. Zij zag er bovendien bezwaar in, omdat het niet overeen te brengen was met de waardigheid der wetgevende magt, dat de aftredende leden der Eerste Kamer voortgaan ⅔ der som, oorspronkelijk voor reis- en verblijfkosten bestemd, zouden genieten, terwijl de nieuw optredende Kamer die betrekking zonder geldelijk voordeel zoude waarnemen. Daarop is nu die wijziging in het artikel gebragt, waardoor het tegenwoordig 2de additionele artikel in de grondwet kwam.

Het blijkt dus, dat de Tweede Kamer niet wilde toetreden tot het beginsel, dat allen, die voor hun leven waren aangesteld, eene schadeloosstelling zouden genieten. Daarmede komen de woorden overeen: niet allen zullen eene schadeloosstelling genieten, te regelen door de wet, maar: de wet regelt de toe te kennen schadevergoeding.

De woorden zelve van het artikel, ik herhaal het, zijn onduidelijk, maar na zoodanige uitlegging bestaat er bij mij geen twijfel meer. Ik geloof, dat de woorden geene andere uitlegging kunnen medebrengen, nadat het voorstel luidde: zij zullen genieten. Het staat dus vrij aan de tegenwoordige wetgeving, om aan de leden der voormalige Eerste Kamer, niet als schuld, maar op gronden van billijkheid, eene schadevergoeding te geven. En dan vraag ik: moet, en wat moet hun toegelegd worden; welke gronden pleiten daarvoor? Ik moet natuurlijk, om die gronden te vinden, terugtreden tot de officiële stukken, die ten tijde der herziening zijn gewisseld, en wat vind ik daarin als het gevoelen der Tweede Kamer uitgedrukt? Ik lees, dat het gevoelen van velen, van de meeste leden, zoo niet van bijna allen, dit was: „dat het niet overeen te brengen is met de waardigheid der wetgevende magt, om aan de aftredende leden der Eerste Kamer eene schadeloosstelling van ⅔ der som, die oorspronkelijk voor reis- en verblijfkosten bestemd was, toe te kennen, terwijl de nieuw optredende leden die betrekking zonder geldelijk voordeel zullen waarnemen." Ik zie niet, Mijne Heeren, dat dit alleen op de toen voorgestelde twee derden slaat. Het is beneden de waardigheid der wetgeving, zegt het 2de verslag, dat de leden der voormalige Eerste Kamer meer zouden behouden, dan de tegenwoordige leden voor reis- en verblijfkosten genieten. Ik geloof dus, dat het uit de officiële stukken is op te maken, dat, ofschoon het der wetgeving vrijstaat te doen hetgeen zij wil, deze evenwel, indien zij de som van *f* 1500 aan de leden der voormalige Eerste Kamer toekent, zal handelen tegen de officiële, duidelijke meening der Tweede Kamer. Ik geloof dus, dat deze algemeene toekenning in strijd is met de officiële geschiedenis en dus in strijd met de officiële interpretatie van de grondwet. Evenwel, ik voeg mij gaarne bij hetgeen door den geachten spreker uit Zeeland gezegd is. Er zijn enkele leden — en daaromtrent verlang ik geene verdere inlichtingen, dewijl daardoor de maatschappelijke toestand van al de leden in het openbaar ter sprake zou worden gebragt, — ik zeg, er zijn enkele leden uit de voormalige Eerste Kamer, wier toestand thans bijna op grond van regt eene nadere overweging der wetgevende magt vereischt, en aan wie, mijns inziens, hoe eer hoe beter eene billijke vergoeding moet worden verleend, voor hetgeen zij verloren hebben. Dit erkennende, zal ik evenwel, om al deze redenen, tegen de toekenning aan alle leden stemmen.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Donderdag den 19den Junij.

Te 1½ uur (een half uur na het bescheiden der Kamer) is nog geen genoegzaam getal leden tegenwoordig. — Ingevolge art. 36 van het reglement van orde, doet de Voorzitter de namen der afwezige leden oplezen. — Ten gevolge van datzelfde artikel, kennis kunnende worden gegeven van de ingekomen stukken en van de voorstellen, van Regeringswege aangeboden, gaat de Voorzitter daartoe thans over.

Zijn ontvangen vier missives van leden der Kamer, zijnde de heeren: *Anemaet*, *de Limpens*, *Wichers* en *van Lynaen*, daarbij kennis gevende, dat zij verhinderd worden de werkzaamheden bij te wonen, de twee eersten door ongesteldheid, de derde door werkzaamheden, de laatste wegens een sterfgeval in zijne familie.

Zijn ontvangen de volgende koninklijke boodschappen, ten geleide van ontwerpen van wet, als: eene tot het verleenen van de hoedanigheid van Nederlander aan *Leo Levy* en aan *Ch. Strikker*, beiden te Amsterdam; eene van gelijke strekking aan *Knorr*, te Leeuwarden; eene tot goedkeuring der met België geslotene overeenkomst, tot opheffing der Maasvaartregten.

De zitting is daarop tot nadere bijeenroeping gescheiden.

Zitting van Vrijdag den 20sten Junij.

Ook heden heeft de Kamer geene zitting kunnen houden, omdat er slechts 33 leden tegenwoordig waren. Het gevorderde getal was 36. — De voorzitter heeft, overeenkomstig art. 36 van het reglement, de namen der afwezigen doen voorlezen. — De Kamer is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

(*Zie de Nieuwstijdingen, enz. in het Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 19 Junij, kapit. *Sissingh* Harmina Catharina, van Schiedam; den 20sten *Scherpbier* Jeltina, van Cette; *Hazewinkel* Grietje Molema, van Petersburg; *Karsies* Hillechiena Wilkens, van Nerva; *Greven* de Goede Hoop, van Hamburg. — Te Texel den 19 Junij, *Post* Fosca Helena, van Newyork; den 20sten *Visser* Dorothea, van Banjoewangie. — In het Vlie den 15 Junij, *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Riga; *Veen* Bougina, van Koningsbergen. — Te Helvoet den 18 Junij, *Dood* Christina Jantina, van Riga; *Kramer* Viatka, van Pernau; *Heeres* Susanna, van Riga; *de Jong* Frouwina Elisabeth, van Windau; den 19den *Stuitvoet* Annechiena Harmina, van Marseille. — Te Vlissingen den 17 Junij, *Lodewijks* Alberdina, van Riga. — Te Newyork den 4 Junij, *Borchers* Lewe van Nijestein, van Amsterdam. — Te Londen den 16 Junij, *Top* Onderneming, van Groningen. — Te Queenstown den 16 Junij, *Schut* de Hoop, van Napels; den 17den *Post* Gesina, van Ancona. — Te North Shields den 16 Junij, *Zeegers* Catharina, van Groningen. — Bij Douvres den .... *Rosenbeek* Reinauw Engelkens, van Messina n. Rotterdam. — Bij Falmouth den 13 Junij, *Kramer* Catharina, van Antwerpen n. Boston. — Te Liverpool den 17 Junij, *Douwes* Klasina Maria, van Smirna. — Te Galwaij den 15 Junij, *Bakker* Zeevaart, van Triest. — Te Hull den 15 Junij, *Meihuizen* Jantje Nanninga, van Dantzig; den 18den *Schaap* Bernhard en Elise, van Amsterdam. — Te Hamburg den 19 Junij, *Potjer* Catharina Jantina, van Madeira; *Prins* Weldaad, van Termunterzijl. — Te Wisbeach den 16 Junij, *Waterborg* Fokkina, van Corsoer. — Te Yarmouth den 17 Junij, *Hazewinkel* jonge Hendrik, van Genua n. Londen; *Frankena* Verwachting, van Harlingen. — Te Bremerhaven den 16 Junij, *de Jonge* vr. Catharina, van Itzehoe. — Te Koppenhage den 12 Junij, *Boerhave* Arendina Elisabeth, van Bayonne. — Te Wolgast den 11 Junij, *Nieland* Hoop en Liefde, van Bremen. — Te Swinemunde den 13 Junij, *van Peer* Aukjen, van Amsterdam. — Te Travemunde den 19 Junij, *Valk* Alberdina Gezina, van Antwerpen. — Te Dantzig den 12 Junij, *Sprik* Alida en *Westenberg* Dieverdina, beide van Amsterdam; *van Duinen* Alkanna Elisabeth, van Delfshaven; *Kreeft* Jantina Ikina, van Groningen; *Douwes* Sieka, van Gend; *Koster* Martha Elisabeth, van Liverpool; den 13den *Mooij* Tiessina, van Amsterdam; *Taaij* Gesina Jantina, van Zwolle; *Scholtens* Margaretha, van Kampen; den 15den *Mulder* Jantina Anna, van Stavanger. — Te Memel den 13 Junij, *Visser* Imkje Visser, *de Boer* Reina en *de Jonge* Hesperus, alle drie van Harlingen; *van der Wouden* Gesina Gesina en *Ellens* Fennegina, beide van Groningen; *Scherpbier* de 5 Gebroeders, van Zwolle; *Kuiper* de 5 Gezusters, van Aarhuus. — Te Bolderaa den 10 Junij, *Korter* Riga, van Amsterdam; den 11den *de Groot* Margaretha Gesina, van Delftshaven; *Mulder* Afina Agatha, van het Nieuwe Diep; *Rasker* Harmina Gesina, van Stavanger; den 12den *Brouwer* Antina, van Schiedam; *Kleininga* Maria Laurentia, van Gend; den 13den *de Jonge* Fennegina, van Hamburg; den 14den *Steen* Sieke van der West, *Oldenburger* Johanna en *de Grooth* Lucas Wildervauk, alle drie van Schiedam; *Dekker* Onderneming, van Harlingen. — Te Nerva den 3 Junij, *Stoelman* Groningen en den 4den *Bakker* Geertruida Femina, beide van Liverpool. — Te Kroonstad den 7 Junij, *de Jonge* Ettina, van Newcastle. — Te Rendsburg den 14 Junij, *Bekkering* Catharina Annechiena, van Harlingen n. Dantzig; den 15den *Stuit* Eendragt, van Bremen n. Stettin; *Drent* Tjapke Schuringa, van Dantzig n. Bremen; den 16den *Drent* Anna Catharina, van de Eider n. de Oostzee. — Te Tonningen den 16 Junij, *Bakker* jonge Tijs, van Groningen n. de Oostzee.

Binnengekomen te Texel den 20 Junij, kapit. *de Jong* Sikkolina Hooites, van Sunderland. — Te Grangemouth den 18 Junij, *Bekkering* Ulrika, van Dantzig. — Te North Shields den 11 Junij, *de Jonge* Jezelina, van Stettin.

Vertrokken van Amsterdam den 18 Junij, kapit. *Roelfsema* Harmonie, naar Napels; *Boer* Vriendschap, naar Bayonne; den 19den *Dekker* Epimachus, naar Koppenhage; *Oostra* Magrietha Hillegina, naar Tonningen; *Pot* Catharina Elisabeth, op avontuur; den 20sten *Smit* Garonne, naar Bordeaux; *Nieboer* Margaretha, naar Londen; den 21sten *Titsingh* Admiraal de Ruiter, naar Batavia; *Kolk* Dankbaarheid, naar Drontheim. — Uit het Vlie den 15 Junij, *Rosema* Annechiena Johanna, naar Stettin; *Kuijper* Meinsina, naar Gothenburg. — Van Helvoet den 20 Junij, *Huisman* Onrust, naar de Oostzee. — Van Brielle den 20 Junij, *Kuiper* Annechiena Elsina en *Bekkering* Adriana, beide op avontuur. — Van Royan den 12 Junij, *van der Baan* Johanna, naar Rotterdam. — Van Liverpool den 14 Junij, *Nagel* Afina Alberdina en *Leeuw* Hendrika Jantina, beide naar Nerva. — Van Hamburg den 14 Junij, *Zelling* Gesina en *de Winter* Catharina, beide naar Koningsbergen. — Van Pillau den 13 Junij, *Pik* Lucas Wigcher, naar Amsterdam; *Duit* Fennechiena, naar Groningen; *Hazewinkel* Johanna Petronella en *Puister* Rieka, beide naar Antwerpen; *Koerkamp* de 3 Gebroeders, naar Engeland; *Schuring* Hillechiena, naar Londen. — Van Bolderaa den 8 Junij, *Visser*

...indheld, *Klein Tweelingen*, Daniel en Wilco, *Klein Twee*... *Sprik* Juliana Louisa, *Menkema* Catharina Sijpkens en ...ardama, alle acht naar Elseneur; den 11den *Lovius* Waak... naar Amsterdam; *Dethmers* jonge Wicher, naar Elseneur. — ...Kroonstad den 7 Junij, *Oldenburger* Catharina Cornelia, naar ...; den 11den *de Boer* Wemelina, naar Werder en Schiedam. — ...Dantzig den 13 Junij, *Zoutman* vr. Ida, naar Amsterdam; ... Albertina, naar Forth; *Waterborg* Karsina, naar Zwolle; ...Morgenster, naar Maldon; *Middel* Bouwina, naar Bremen; ...*Teensma* Ons Genoegen, naar Amsterdam; *Dokter* Anna ... *Smit* Annechiena Engelina, beide naar Londen; *Faber* ... Mulder, naar Bremen.

...kken van Texel den 21 Junij, kapit. *Gialts* Helena, naar ... *Donema* Renske Hooites, *Nieboer* Margaretha en *Viëtor* ... alle drie naar Londen; *Olthoff* Catharina en *Ketelaar* En... beide naar Newcastle. — Van Helvoet den 21 Junij, *Pot* ... naar Batavia; *van der Veen* Johanna Louisa, naar ... *Potjer* Elsje, naar Nantes; *Brakke* Hillechiena, naar Rou... Zwaantina Hendrika, naar Pitea. — Van Brielle den ... *Top* Klazina Margaretha, naar Maldon; *Wekenborg* Anna ... naar Archangel; *Koops* Lamchina, naar Petersburg. — ...sluis den 21 Junij, *Kortrijk* Anna Alida, naar Koningsbergen.

...LINGEN, 21 Junij. Binnengekomen den 15den kapit. *van der* ... Anskje, van Newcastle; den 19den *Zwaal* Gijsbert Jan, ... den 20sten *Duintjer* Friso, van Newcastle. — Ver... den 21sten *de Grooth* Arendina, naar Noorwegen; *Meijer* ... naar Schotland; *Bart* Hendrika Jantina, *de Boer* Zeelust ... Willem, alle drie naar Noorwegen.

...KAMP, 22 Junij. Binnengekomen den 18den kapit. *de Boer* ... den 19den *Boomgaard* Antje Witzenborg en *Potjer* Dank... alle drie van Riga. — Vertrokken den 19den *Sahlfeld* ... (stoomboot), van Luik naar de Eive; den 21sten *Pluktje* ... *van der Borg* Geerdina van Farmsum en *Bentley* William ... alle drie naar Londen; *Meedendorp* Johanna en *Pronk* ... beide op avontuur. — Zeilklaar den 21sten *Stenger* ... van Farmsum en *Schollens* Regina Hillegina, beide naar ...

... 21sten is alhier gearriveerd het brikschip *Vice Admiraal Lucas*, ... de Weerd, van Groningen en bestemd naar de Oostindiën. ... blijft hier eenige dagen liggen, om ballast in te nemen ... tot de reis gereed gemaakt te worden.

...ZIJL, 22 Junij. Binnengekomen den 19den kapit. *de Jonge* de ... *Vennegna* Fenna, beide van Laurvich; *Scheppers* Eendragt, ... den 20sten *Pot* Renske, van Laurvich; den 21sten *de* ... Gebroeders, van Weener; *Kramer* Fennechiena, van ... de Hoop, van Osterrisoer; *Kort* Petronella, van Halte. — ... den 19den *Heins* Georgina, van Amsterdam n. Hamburg; ... Hoop, naar Emden; *Lossches* Lijda, naar Norden; den ... Gesina en *Gust* de Goede Hoop, beide naar Noorwe... Annechiena, naar Schotland.

...ERZIJL, 22 Junij. Binnengekomen den 16den kapit. *Spit*... Vrienden, van Noorwegen; den 19den *Burman* vr. Maria, ... Ida, beide van Oldenburg; *Riepma* Agatha en *Boswijk* ...rika, beide van Noorwegen; den 20sten *Wiards* Antina, ... den 21sten *Meiners* vr. Janna, van Ochten; *Kruitz*... en *Burman* vr. Gezinea, beide van Leer. — Vertrok... 19den *Legger* Geerdina, naar Noorwegen; *Deters* vr. Mar... naar Leer; den 20sten *Frijman* vr. Harmina, naar Nor... *Kliphuis* juffer Grietje, naar Noorwegen; den 21sten *von* ... Eems, naar Meppen; *Douwes* Venus, naar Norden.

...T DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

...Scholtens, Sjoumenta (Gron.), v. Amsterd. n. Petersb.
Lieffijn, de Goede Verwachting (Wilderv.), v. Newcastle n. Koppenhage.
Mooi, Hijlke Tromp (Woudsend), v. Duinkerken n. Petersb.
Mulder, Jantina Anna (Winsch.), v. Dokkum n. de Oostzee.
Valk, Alberdina Gezina (Veend.), v. Antwerpen n. Koppenh.
Potjer, Akkeboom (Sappemeer), v. Londen n. Reval.
Helmers, de vier Gezusters (de Lemmer), v. Dantzig n. Zwolle.
Blaak, Jantina (Wildervank), v. Dantzig n. Antwerpen.
Altona, Hendrika Margrietha (Pekela), v. Dantzig n. Amst.
Klasen, Magrieta (Hoogezand), v. Petersburg n. Londen.
Giezen, Jufvrouw Alida (Veendam), v. Petersb. n. Amsterd.
Posta, Unie (Pekela), v. Libau n. Rotterdam.
Mooi, Hillechina Catharina (Winsch.), v. Riga n. Schiedam.
Don, Idea (Dordrecht), v. Dantzig n. Brussel.
Huisman, twee Gezusters (Delfzijl), v. Londen n. Koningsb.
Schuur, Aaltje Pronk (Wildervank), v. Riga n. Gent.
Fenenga, Clara Dorothea (Muiden), v. Riga n. Schiedam.
Feijn, Diana (Pekela), v. Dantzig n. Glasgow.
Bos, Grietje (Harlingen), v. Memel n. Harlingen.
Bakker, Ida Jacoba (Zuidbroek), v. Petersburg n. Londen.
Blaisingh, Adm. de Winter (Groning.), v. Petersb. n. Londen.
Kiehoff, Jantina Jetskelina (Veendam), v. Dantz. n. Amst.
Uppeljer, Alberdina (Winschoten), v. Riga n. Schiedam.
Tonteler, Geertruida (Pekela), v. Riga n. de Maas.
van der Werf, Jandina (Veendam), v. Riga n. Schiedam.
Bakker, de j. Tammink (Veendam), v. Riga n. ...
de Boer, Concordia (Harlingen), v. Harlingen n. Memel.
Smit, Marchina (Pekela), v. Dantzig n. Londen.
de Jonge, de Weldaad (Pekela), v. Dantzig n. Londen.
Dok, Jantina Annechina (Veendam), v. Riga n. de Maas.
Potjer, Titia (Sappemeer), v. Londen n. Dantzig.
..., de Vriendschap (Veendam), v. Petersburg n. Londen.
Hut, Marchiena Magrieta (Veendam), v. Londen n. Koningsb.
Groenewold, Aflena Jonker (Pekela), v. Langakkerschans n. (de Oostzee.
Duif, de jonge Duif (Ameland), v. Bordeaux n. Petersburg.
Koerts, juffer Garrelts (Pekela), v. Brielle n. de Oostzee.
Harding, Margaretha (Pekela), v. Schiedam n. de Oostzee.
de Boer, Gezina (Veendam), v. Bremen n. Petersburg.
Pottjewijd, Alida Petronella (Winsch.), v. Dordr. n. de Oostz.
Bagoort, gouvern. bar. v. Z. v. Nijevelt (Harlingen), v. Cork (n. Umea.
Hazewinkel, Johanna Petronella (Brielle), v. Koningsbergen (n. Antwerpen.
Wiering, Geessina (Pekela), v. Memel n. de Maas.

Wind den 10den, 11den en 12den Junij W.N.W.; den 13den ... den 14den Z.Z.W.; den 15den W.N.W.; W.; den ... W.; den 17den W., N.W.
... 17 Junij 1851.

...SEL, uit het *REGISTER van de BROODZET*... *voor de Stad Groningen.*

Maandag, 23 Junij 1851.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden ... als volgt:

...Roggebrood . .	van 4 Ponden	37 Cts.,	per ℔ 09 Cts.
...eiten Bol . . .	„ 5 Oncen	11^5 Cts.,	„ „ 23 Cts.
...sche Bol . . .	„ 3 Oncen	12^5 Cts.,	„ „ 42 Cts.
...elwegge . . .	„ 3 Oncen	11^5 Cts.,	„ „ 38 Cts.
...landsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	10^5 Cts.,	„ „ 35 Cts.

Voor eensluidend Uittreksel,
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

...IJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 20 Junij.

...ARWE.	Zw. Zand 64 ℔ f 5,45	Bl. Voer 38 ℔ f 2,90
...ak 72 ℔ f 7,75	Veen 62 » » 5,00	» 40 » » 3,05
... 70 » » 7,25	» 64 » » 5,30	Zw. Voer 36 » » 2,60
... 70 » » 7,10	N. GERST.	» 38 » » 2,75
... 72 » » 7,50	Winter 52 ℔ f 4,10	» 40 » » 2,90
... 68 » » 6,60	» 54 » » 4,30	BOONEN.
... 70 » » 6,90	» 56 » » 4,60	Paardeb. f 5,25,50,75
... 72 » » 7,30	Zomer 56 » » 4,25	ZADEN, ENZ.
...OGGE.	» 58 » » 4,50	Gr. Gort p. m. f 7,25, 50,75
... 62 ℔ f 4,55		
... 64 » » 4,95	Knobbe 60 » » 4,65	Par. 100 N. ℔ f 10,25 a f 14
... 66 » » 5,35	» 62 » » 4,90	
... 68 » » 5,60	N. HAVER.	Koolz. f 8,50 a f 9,60
... 70 » » 5,90	Dikke 38 ℔ f 2,90	Zomerz. f
...OEKWEIT.	» 41 » » 3,15	G. Mosterdz.
... 62 ℔ f 5,35	» 44 » » 3,40	Raapol. p. v. f 31
... 64 » » 5,65	» 47 » » 3,70	Prijs der Boter:
... 66 » » 5,95	» 50 » » 3,95	1ste soort f 24
	Bl. Voer 36 » » 2,80	2de » 22 a f 22,50

...e tot verhoogde prijzen met redelijken handel. — Rogge 10 ... hooger aan consumtie verkocht. — Boekweit prijshoudend. — ... Haver over 't geheel niet drijftiger en moeijelijk vorige prij... ... Boonen iets hooger. — Gort als genoteerd.

...ERDAM, 20 Junij. Roode Tarwe iets hooger verkocht; ... 130 ℔ Rijn f 250; 130 ℔ Odessa f 230. — Rogge met veel ... consumtie en verzending iets hooger; in entr.: 125 ℔ ... kontant; 122 ℔ dito f 168 met certificaat; 120, 121 ℔ ... f 164; 122, 124 ℔ dito f 166, f 170; 116, 117 ℔ ... f 148, f 150; in consumtie: 124, 125 ℔ dito f 180; 122, ... 173, f 173, f 177; 121 ℔ dito f 172; 120 ℔ dito f 170; ... f 160; 116 ℔ Odessa f 162; 115, 117 ℔ gedr. f 150, ... Odessa f 162. — Gerst zonder handel. — Puike Boek... ter veil; verkocht: 122 ℔ Roozend. f 205.

Koolzaad dadelijk en op het najaar onveranderd, op het voorjaar ½ p. vl. hooger; op 9 vat dadelijk, Sept. en Oct. 55 p. vl., Nov. 55½ p. vl.; April 57½ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 113 ℔ Libau f 295. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering wel zoo aangenaam; op 6/w. f 32,75; vlieg. f 31,75; Sept. f 32,25; Oct. f 32,25 a 50–32,50 Nov. f 32,50 a 75; Dec. f 32,75; Mei f 33,75. — Lijnolie op 6/w. f 34.25; vlieg. f 33,25. — Hennepolie f 36,25; vlieg. f 35.25.

LONDEN, 18 Junij. Wat van Inl. Tarwe ter markt was werd tot de laatste prijsverhooging gereedelijk afgezet. Voor vreemde werd iets meer bedongen. Gerst, Haver, Boonen en Erwten konden de prijzen van eergisteren gemakkelijk bedingen.

LONDEN, 20 *Junij*. Het weinige, dat van Inl. Tarwe ter markt was, bedong gereedelijk de prijzen van l.l. Maandag; ook vreemde heeft zich op de vorige koersen goed gesouteneerd. Gerst, Boonen en Erwten waren vast op de vorige notering. Puike Haver bedong het laatst verkregen avans, doch slecht geconditioneerde ladingen waren 6 p. a 1 sh. hooger.

VEEMARKT. De handel in alle soorten van vee was flaauw ter markt van heden; runderen en kalveren tot lagere prijzen verkocht. Schapen en varkens onveranderd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 21 *Junij*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. $58\frac{1}{16}$, $58\frac{3}{16}$, $58\frac{3}{16}$; Dito Certific. 3 pCt. 68½, $68\frac{9}{16}$; Dito Dito 4 pCt. 89; O. I. Leening 4 pCt. 88. — BELGIE, 4½ pCt. 86½; Dito bij *Rothschild* 2½ pCt. $48\frac{1}{16}$, $48\frac{3}{16}$, $48\frac{1}{16}$. — FRANKRIJK, Obligatien 3 pCt. $52\frac{3}{8}$, $52\frac{7}{16}$. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. 15¼; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. $15\frac{5}{16}$, $15\frac{7}{16}$, $15\frac{5}{16}$; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. $15\frac{3}{16}$; Dito 3 pCt. 39; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $35\frac{3}{16}$; Coup. Ardoins $8\frac{1}{16}$, $8\frac{1}{8}$; Passive $5\frac{7}{8}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 106; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 104¾; Certific. 4½ pCt. $98\frac{7}{8}$, $98\frac{15}{16}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. $88\frac{7}{8}$; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 88½. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. 72¾; Dito Nieuwe 2½ pCt. 37¾, 38¼; Dito Nieuwe 5 pCt. $77\frac{5}{8}$, 77¾, $77\frac{11}{16}$; Denem. 5 pCt. $100\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$; Dito 3 pCt. 74¼; Mexik. 5 pCt. $31\frac{9}{16}$, ⅝; Peru 5 pCt 84¾, 85.

In Holl. fondsen was heden, bij eenige affaire in Integr. en 4 pCts. de stemming iets aangenamer.

Van vreemde effekten waren Spaansche 5 pCts. meer aangeboden. Oostenrijksche waren insgelijks tot iets verminderde koersen te verkrijgen.

Van geen der overige verdient handel of variatie eenige bijzondere vermelding. Alleen Peru waren tot veel verlaagde prijzen aangeboden.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolongatie 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. $58\frac{3}{16}$; Ard. a 510 £ 15¼ a $\frac{5}{16}$; Binnenl. 3 pCts. $35\frac{3}{16}$; Metall. 2½ pCt. $38\frac{3}{16}$.

AMSTERDAM, 22 *Junij*. EFFEKTEN SOCIETEIT, te 4½ uur.

Integralen 2½ pCt. $58\frac{3}{16}$, ¼. Ardoins à 85 £ $15\frac{7}{16}$, ½. Dito à 510 £ $15\frac{7}{16}$, $\frac{1}{32}$. Dito Onbep. $15\frac{7}{16}$. Binnenl. 3 pCts. $35\frac{5}{16}$. Fransche Oblig. 3 pCts. $52\frac{9}{16}$. Nieuwe Metall. 5 pCts. 77¼, ½.

Tot de genoteerde koersen vertoonde heden alleen in Spaansche 5 pCts., tot verbeterde prijzen, de handel eenige levendigheid.

ADVERTENTIEN.

*** De COMMISSIE VAN GENEESKUNDIG ONDERZOEK EN TOEVOORZIGT IN DEZE PROVINCIE maakt bij deze bekend, dat op ZATURDAG den 28sten Junij eerstkomende, des namiddags te 3½ uur, in het OMMELANDERHUIS alhier, een **APOTHEKERS-EXAMEN** zal plaats hebben.

GRONINGEN, 23 Junij 1851.

De Commissie voornd.,
en uit haren naam:
C. U. J. HUBER, *Secrets.*

VEREENIGING VOOR DIENSTBODEN TE GRONINGEN.

Het BESTUUR der VEREENIGING voor DIENSTBODEN alhier, in de Algemeene Vergadering van den 18den Junij l.l. verslag gedaan hebbende omtrent de werkzaamheden dier Vereeniging gedurende het afgeloopen jaar, geeft door middel dezer Courant aan de op die Vergadering niet aanwezige Leden en een iegelijk, die er belang in stelt, berigt, dat het, op grond van de schriftelijke verklaringen der Hoofden des Gezins en van nader onderzoek, geene zwarigheid gemaakt heeft om aan 2 Dienstboden de tweede en aan 4 de tweede en derde Belooning, waarvan in de statuten onzer Vereeniging wordt gesproken, toe te kennen. De beide eersten zijn: JANKE VISKER, die 8 jaren bij den Heer P. MEES, en HILLEGIEN WIERENGA, die 9 jaren bij den Heer E. DOMMERING in dienst is. De 4 anderen: NEELTJE DIDERICH, die 12 jaren bij den Heer TH. MENALDA, JANTJE DE JONGE, die insgelijks 12 jaren bij den Heer A. VAN CALCAR, ROELINA ERENSTEIN, die 17 jaren bij den Heer W. J. MEURS WICHERS, en JOHANNA BAKKERLING, die 21 jaren bij den Hoogleeraar H. C. VAN HALL gediend heeft. Alle 6 hebben een door den Heer VAN DE WEIJER keurig uitgewerkt vereerend Getuigschrift gekregen, en de 4 laatstgenoemden bovendien een eenvoudig, maar zeer net ingebonden Kerkboek met Zilveren Beslag, waarop haar naam en tevens staat uitgedrukt, dat zij het op den 18den Junij 1851 als geschenk ontvangen hebben van de Vereeniging voor Dienstboden te *Groningen*. Even als vroeger, zoo geschiedde ook thans de uitreiking der belooningen op eene eenvoudige wijze en alleen in onze tegenwoordigheid, na eene korte toespraak van den Voorzitter des Bestuurs.

Behalve het bovenstaande, achten wij goed ter kennis van de Leden onzer Vereeniging en het Publiek te brengen:

1) Dat de door ons aangestelde en onder ons opzigt staande Besteder en Besteedster D. GEERSINGA en Vrouw, wonende in de Stoeldraaijerstraat, van den 19den Junij 1850, zijnde de dag, waarop toen de Algemeene Vergadering plaats had, tot op den dag der laatstgehoudene, aan 7 mannelijke en 604 vrouwelijke boden eene dienst bezorgd hebben. Die lieden blijven voortdurend met deze betrekking belast en zullen zich naar de hun door ons gegeven instructie behooren te gedragen. Zij zullen, onder anderen, een naauwkeurig onderzoek moeten doen omtrent de Dienstboden, die zich bij hen aanmelden vóór zij dezelve besteden, en voortaan met dezulken zich niet mogen inlaten, die zonder geldige redenen, ter beoordeeling van ons overgelaten, den handpenning terugbrengen, of de dienst weder verlaten nadat zij denzelven naauwelijks verdiend hebben. Wij meenen hen als Besteder en Besteedster gerustelijk in de begunstiging onzer Stadgenooten te mogen aanbevelen, zullende zij een iegelijk, die door hunne bemiddeling eene dienst of dienstbode begeert, daartoe behulpzaam zijn, tegen betaling van 50 cents, en terwijl wij hopen, dat zij de goede zaak, die wij voorstaan, krachtig zullen helpen bevorderen, wenschen wij tevens, dat onze medeburgers ons en hen hierin behulpzaam zijn en met gemoedelijke naauwgezetheid getuigenis geven van de Dienstboden omtrent welke zij bij hen getuigenis komen vragen.

2) Dat van de Godsdienstige Leesbibliotheek, gevestigd ten Huize van den Boekverkooper ROELFSEMA, in de Oude Boteringestraat, ook in het afgeloopen jaar en vooral gedurende de wintermaanden veel gebruik is gemaakt. Wij verheugen ons daarom in de gesloten overeenkomst met de Commissarissen dier Bibliotheek, waardoor de Dienstboden van de Leden onzer Vereeniging de boeken, daarin aanwezig en wier getal jaarlijks aanmerkelijk vermeerderd wordt, kosteloos kunnen lezen, en wij zullen dit te meer doen, naar mate dezelve meer aan haar eigenlijk oogmerk beantwoordt en de Dienstboden ook door het lezen van nuttige en voor hen gepaste boeken van veel kwaad teruggehouden en tot alle goede dingen aangespoord worden.

3) Dat wijlen de hoogleeraar mr. T. VAN SWINDEREN, de man die zoo vele nuttige inrigtingen alhier tot stand bragt of met zijn vermogen schraagde, ook onze vereeniging begiftigde met eene jaarlijksche toelage uit het fonds aan het Groene Weeshuis geschonken. Hoewel die toelage ons later eerst ten deele zal vallen en dan in den beginne slechts f 10 's jaars bedraagt, zoo zal zij toch op den duur een krachtige steun voor onze Vereeniging kunnen wezen, waarover wij ons nu reeds dankbaar verheugen.

4) Dat wij van de inkomsten onzer Vereeniging in dit jaar wederom f 100 in de alhier gevestigde Spaarbank der Maatschappij tot nut van 't algemeen hebben belegd tot daarstelling van het fonds, waarvan in art. 16 onzer statuten wordt gesproken, en hetwelk met den tijd moet strekken om daaruit zulke dienstboden te ondersteunen, die niet dan zeer gunstig bij de Vereeniging bekend staan, en door ouderdom of zwakte verhinderd worden om langer te dienen, of wel tot zoodanig einde als later ter bevordering van het doel der Vereeniging het meest doelmatig geacht zal worden.

5) Dat de heeren mr. R. T. GUYOT en C. RIKKERS als leden van het Bestuur herkozen, en in plaats van jhr. mr. H. J. TRIP en mr. I. L. SCHAAP, die moesten aftreden en zich niet weder verkiesbaar stelden, gekozen zijn jhr. mr. W. C. A. ALBERDA VAN EKENSTEIN en dr. L. ALI COHEN.

6) Dat onze Vereeniging in het vorige jaar door versterf, bedanken en vertrek naar elders, wel sommige leden verloren, maar daarentegen ook weer anderen gewonnen heeft, zoodat het getal nagenoeg op dezelfde hoogte is gebleven, en wij bij voortduring reden hebben om ons over de deelneming, die deze voor maatschappij en huisgezin zoo nuttige inrigting bij onze medeburgers vindt, te verblijden. Wij wenschen evenwel, dat die deelneming hoe langer zoo grooter en algemeener worde, en noodigen daarom een ieder, die genegen is om tegen de geringe jaarlijksche bijdrage van f 1,50 of meer, Lid van deze Vereeniging te worden, uit, om daarvan kennis te geven aan een der ondergeteekenden.

GRONINGEN, 23 Junij 1851.

Het Bestuur voornoemd:
W. GERHARDS, *Voorzitter.*
E. J. DIEST LORGION, *Vice-Voorz.*
A. R. SORMANI, *Penningmeester.*
W. C. A. ALBERDA VAN EKENSTEIN, *Secretaris.*
A. VAN CALCAR.
L. ALI COHEN.
J. DIEPHUIS.
J. W. ERMERINS.
R. T. GUYOT.
JAN HESSELINK.
H. MIEDENDORP.
C. RIKKERS.

*** ALGEMEENE VERGADERING van het GENOOTSCHAP *TER BEVORDERING VAN NIJVERHEID*, gevestigd te *Onderdendam*, in het ZIJLVESTERHUIS aldaar, op DONDERDAG den 26sten Junij 1851, des voormiddags precies te 11 uur.

De Eigenaren van nieuw ingevoerde of verbeterde Landbouwwerktuigen worden uitgenoodigd, dezelve den dag bevorens of in den vroegen morgen van dien dag ter bezigtiging aan de plaats der Vergadering in te willen zenden.

Namens het Bestuur:
Mr. A. J. VAN ROIJEN.

Harddraverij te *Onderdendam*,

zonder uitstel, op ZATURDAG den 28sten Junij 1851.

PRIJS: **Een ZILVEREN THEEPOT**, à la Renaissance.

PREMIE: **Een ZILVEREN TABAKS-KOMFOOR**, à la Renaissance.

Aanteekening der Paarden in het GEMEENTEHUIS, des namiddags vóór 1 uur. Rijding te drie uur.

HARDDRAVERIJEN TE APPINGEDAM.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN van ***Appingedam*** zijn voornemens, op **Donderdag den 3den Julij 1851**, des *voormiddags* precies te tien uur, met PAARD en CHAIS te laten verharddraven en vrij te vereeren:

Tot prijs: Eene **KRISTALLEN SUIKERVAAS** met **12 ZILVEREN LEPELTJES**; en
Tot premie: Een **PIKEURS HOOFDSTEL** met **STANG** en **TEUGELS.**

De Aangifte hiervan zal moeten zijn ter SECRETARIJ daags te voren, des avonds vóór zeven uur.

Voorts des *namiddags* te drie uur, door PAARDEN onder den MAN:
Tot prijs: Een **ZILVEREN THEESERVIES**; en
Tot premie: Eene **ZILVEREN SIGARENVAAS.**

Alle Paarden zullen worden toegelaten, mits tot genoegen der Keurmeesters.

De Aangifte hiervan des voormiddags vóór tien uur en daarna de Keuring.

Burgemeester en Wethouderen voornd.:
J. POTTER VAN LOON.
Ter ordonnantie van dezelve:
H. J. BEBINGH,
Secretaris.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

GEERT HINDRIKS ADDENS,
van *Winschoterzijl*,
met
MARIA RIJFINA BEDDEMA.

FINSTERWOLDE, 20 Junij 1851.

*** Getrouwd:

Dr. **J. BOLLES,**
Predikant te *Hornhuizen* en *Kloosterburen*,
met
G. C. CLEVERINGA.

APPINGEDAM, 20 Junij 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

A. N. VAN HEIJNSBERGEN,
Gep. Kapitein bij het Oost-Indisch leger,
met
C. D. F. W. LAMBERS.

GRONINGEN, 21 Junij 1851.

*** Mijne geliefde Echtgenoot WIBBINA DOUWES beviel heden namiddag van een dood MEISJE.

W. SMITH.

BEERTA, 20 Junij 1851.

*** Mijne geliefde Echtgenoot Vrouwe W. M. GOCKINGA beviel heden van eene DOCHTER.

GRONINGEN, 21 Junij 1851.

Mr. **J. W. QUINTUS.**

*** Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER* Vrouwe B. A. ERMERINS, geboren VAN DER FEEN.

GRONINGEN, 21 Junij 1851.

*** Heden overleed, tot mijne droefheid, mijne geliefde Echtgenoot FENKE WESTERHUIS, in den ouderdom van ruim 49 jaren.

GRONINGEN, 17 Junij 1851.

J. L. NIEBORG.

*** Aan verval van krachten overleed heden, ruim drieëntachtig jaren oud, onze hartelijk geliefde Moeder en Grootmoeder ANNA GEERTRUIDA HOFSTEDE, Weduwe van den Heer CORNELIS PHILIPPUS DE GROOT.

Treurende om het gemis der waardige Vrouw, zijn wij tevens dankbaar, haar zoo lang bezeten te hebben en haar te kunnen naoogen, waar de Heer is, dien zij liefhad.

GRONINGEN, 18 Junij 1851.

Uit aller naam:
D. A. DE GROOT.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed ons jongste Dochtertje GRIETJE, ruim 5 maanden oud.

GRONINGEN, 19 Junij 1851.

T. F. HUISMAN.
K. JANSSONIUS.

Eenigste kennisgeving.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna 41 jaren, D. A. R. TEN BERGE, *buitengewoon Landmeter aan de Bewaring van de Hypotheken en het Kadaster te Winschoten*, tot bittere droefheid van zijne Broeders en Zusters, en van haar, met wie hij eerlang door den band des huwelijks hoopte vereenigd te worden.
WINSCHOTEN, 18 Junij 1851.

Wedw. H. TEN BERGE.
Uit aller naam.

*** Heden overleed mijn derde Zoon KLAAS GRUNO, in den jeugdigen leeftijd van zeventien jaren en vier maanden.
GRONINGEN, 20 Junij 1851.

J. H. TER SPILL.

*** Heden overleed, na langdurige ongesteldheid, mijn dierbare Echtgenoot ITSKO SEBES VAN DER WAL, in den ouderdom van 57 jaren en 5 maanden, na eene echtvereeniging van ruim 31 jaren, mij nalatende 4 Kinderen, die met mij het groot verlies betreuren
BEERTA, 20 Junij 1851.

A. S. VAN DIJK,
Wedw. I. S. VAN DER WAL.

Deze dient tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden nacht overleed ons innig geliefd jongste Dochtertje LAMMINA, bijna 10 maanden oud.
GRONINGEN, 21 Junij 1851.

F. MEES.
G. MEES.

Eenige kennisgeving.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is alom verzonden:

PROSPECTUS EN PROEVE VAN BEWERKING

VAN HET WERK GETITELD:

HANDWOORDENBOEK DER LATIJNSCHE TAAL,

DOOR

Mr. J. A. SCHNEITER,
Rector van het Gymnasium te Groningen.

Dit Werk zal worden uitgegeven in Afleveringen van 6 a 7 vellen, roijaal formaat, compres gedrukt in twee kolommen, en zal circa 50 vellen druks beslaan, tegen 18 cent per vel. Na het sluiten der inteekening wordt de prijs verhoogd tot 20 cent per vel.

De Uitgevers vleijen zich, dat het uit eene gewenschte ondersteuning van alle belangstellenden moge blijken, dat ook in Nederland de uitgave van dit wetenschappelijk werk met eenigen goeden uitslag ondernomen kan worden en men hierin voor het Buitenland niet behoeft onder te doen.

*** De **DIRECTIE** van het POSTKANTOOR *WINSCHOTEN* brengt ter kennis van het Algemeen, dat er, te rekenen van af den 1sten Julij eerstk., eene GEREGELDE POST-INRIGTING zal worden daargesteld tusschen *WINSCHOTEN, BLIJHAM, WEDDE, VLAGTWEDDE, BOURTANGE* en *ONSTWEDDE*, welke Dienst zal worden geregeld als volgt: A.) Bodeloop van *Winschoten* naar *Vlagtwedde*, over *Blijham* en *Wedde*; vertrek van *Winschoten* 8 uur des morgens, aankomst te *Vlagtwedde* 11 uur des morgens; vertrek van *Vlagtwedde* 3½ uur des middags, aankomst te *Winschoten* 6½ uur des avonds. B.) Bodeloop van *Onstwedde* over *Vlagtwedde* naar *Bourtange*; vertrek van *Onstwedde* 8½ uur des morgens, aankomst te *Vlagtwedde* 9½ uur des morgens; vertrek van *Vlagtwedde* 11 uur des morgens, aankomst te *Bourtange* 0½ uur des middags; vertrek van *Bourtange* 1½ uur des middags, aankomst te *Vlagtwedde* 3 uur des middags; vertrek van *Vlagtwedde* 3 uur des middags, aankomst te *Onstwedde* 4 uur des middags. Voorts zullen worden opgerigt: A.) te *Blijham*, B.) te *Wedde* en C.) te *Bourtange*, Bestelhuizen; D.) te *Vlagtwedde* en E.) te *Onstwedde*, Hulpkantoren; waartoe, bij besluit van Zijne Excellentie den Heer MINISTER VAN FINANCIËN, d.d. 17den Junij j.l., no. 68, zijn aangesteld: voor het Bestelhuis te *Blijham* F. STRIEZENAU; voor het Bestelhuis te *Wedde* H. W. BORGELD; voor het Bestelhuis te *Bourtange* M. EPPES; tot Brievengaarder te *Vlagtwedde* J. J. REINTS en tot Brievengaarder te *Onstwedde* B. DE ROOS; tot Postbode van *Winschoten* naar *Vlagtwedde* J. E. TEN CATE, en tot Postbode van *Onstwedde* naar *Bourtange* J. WOLLENDORP.

DILIGENCEONDERNEMING VAN
C. M. BARGER EN CO.,

met geheel nieuwe en fraai ingerigte Diligences, voorzien van Coupé en ruime Springveren Zittingen.

Vertrekt **iederen morgen om 10 uur** van *de Paauw*, bij TENKHOF, van *ZWOLLE* over *HATTEM, HEERDE, EPE, VAASSEN, 'T LOO, APPELDOORN* naar *DEVENTER* en *ARNHEM*, in **CORRESPONDENTIE** met den **DERDEN SPOORTREIN** naar *AMSTERDAM* en verder naar *HAARLEM, LEIDEN* en *'s GRAVENHAGE*.

Van *ARNHEM* over *NIJMEGEN, VENLO, ROERMOND* en *SITTARD* naar *MAASTRICHT*; voorts naar *LUIK, BRUSSEL*, enz. — en omgekeerd, na den **EERSTEN SPOORTREIN**, langs bovengenoemde route, in Correspondentie met *GRONINGEN, LEEUWARDEN* en *DRENTHE*.

Van *Zwolle*	naar	*Appeldoorn*	*f* 1.80.	omgekeerd gelijk.
„	„	*Arnhem*	*f* 3.10	
„	„	*Nijmegen*	*f* 4.10.	

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.
DIENSTREGELING.

Tusschen *AMSTERDAM* en *GRONINGEN*, **dagelijks**, behalve Zaturdags, over *KAMPEN, ZWOLLE, MEPPEL* en *ASSEN*, en in dadelijke aansluiting met de **DILIGENCE** der Maatschappij tusschen *ASSEN, WILDERVANK* en *VEENDAM*.

Vertrek van *AMSTERDAM* 's morg te 7 uur; aankomst te *GRONINGEN* 's avonds circa te 11 uur.

Vertrek van *GRONINGEN* 's avonds te 10½ uur en aankomst te *AMSTERDAM* 's namiddags circa te **3½ uur.**

Correspondeerende te *AMSTERDAM* op de Spoortreinen naar *HAARLEM, LEIDEN, 's GRAVENHAGE, ROTTERDAM, UTRECHT* en *ARNHEM* en de STOOMBOOTEN op *ZAANDAM, ALKMAAR* en het *NIEUWEDIEP*.

Donderdag den 26sten Junij

1851, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens, zal door den ondergeteekenden Notaris, ten verzoeke van E. BOSCH, J.z., voor zijne Behuizing aan het Schuitendiep, te *Groningen*, wegens **kwitering** van het VAK van **MANUFAKTUREN** en **uitbreiding** van dat der **BEDDEWINKEL**, publiek worden verkocht: **LAKENS, DUFFELS** en verder **alles, wat niet tot de BEDDENAFFAIRE** behoort, uitgenomen de ZIJDEARTIKELEN, en echte BRABANDSCHE KANTEN. Te bezien den dag vóór den Verkoopdag, alléén des namiddags van 2—5 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, Cz.

Ten gevolge van het overlijden van eenige VENNOOTEN, zal, door de ondergeteekende Notarissen, publiek te koop worden gepresenteerd, ten verzoeke van de FIRMA STRATINGH & Co., op VRIJDAG den 27sten Junij 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven E. J. TIDDENS, in *het Huis de Beurs*, te *Groningen*:

De in volle werking zijnde **LOODWITFABRIJK**, in den jare 1841 van gronds op en buitengewoon hecht en sterk gebouwd, bestaande uit een HOOFDGEBOUW met ruime DROOGZOLDERS en twee NEVENGEBOUWEN met de zich in dezelve bevindende STOOMMACHINE en alle noodige TOESTELLEN, alsmede de daarbij behoorende **SNEL-AZIJNFABRIJK**, ruime **BOEKHOUDERSWONING** en **KANTOOR**, **7 KNECHTENWONINGEN**, groote **BLOEMTUIN** met **TUINHUIS**, staande en gelegen te *Groningen*, in de Bloemstraat en Uitgang hebbende aan het Loopende Diep, te zamen groot 31 R., 48 Ellen.

Om te aanvaarden op den 1sten September 1851 en te bezien voor de *gegadigden* dagelijks, des namiddags van 3—7 uur, mits zich den vorigen dag bij den BOEKHOUDER adresserende, zullende de Fabrijk verder voor het Publiek te zien zijn twee dagen vóór den Verkoop, van des morgens 9—12 en des namiddags van 3—6 uur, op TOEGANGKAARTJES, bij den Boekhouder te verkrijgen. — Nadere informatiën te bekomen ten Kantore van de ondergeteekende Notarissen te *Groningen*, bij wie de Voorwaarden van Veiling ter inzage in tijds voorhanden zullen zijn.

Mr. C. DE RANITZ.
Mr. W. LAMAN TRIP.

VERHURING.

Op DONDERDAG den 3den Julij 1851, des namiddags te 2 uur, zullen, ten Huize van den Kastelein H. VAN DAM, te *Haren*, publiek worden verhuurd: de **LANDERIJEN**, toebehoorende aan den Heer Mr. J. H. QUINTUS, gelegen in de Gemeente *Haren*, zoo om te Hooijen als te Weiden, waarvan onderscheidene perceelen zijn gelegen aan en in de onmiddellijke nabijheid van het Horensche Diep. — Voorts nog om te Weiden: **2 BOUWKAMPEN**, te *Onnen* gelegen.

Op VRIJDAG den 4den Julij 1851, des avonds te 7 uur, zullen, ten Huize van den Kastelein G. T. TIESSEN, voor de Ebbingepoort, te *Groningen*, publiek worden verkocht: het **TOPGRAS** van ongeveer 15 Bunders *Land*, gelegen buiten de Boteringepoort, te *Groningen*; — en voorts worden verhuurd: de **NAWEIDE** van dien; toebehoorende aan den Heer Mr. J. H. QUINTUS.

MORGEN NAMIDDAG,

om twee uur te beginnen, zal, vóór en in het BOELHUIS in de Gelkingestraat, publiek worden verkocht: velerhande **MEUBELAIRE en HUISHOUDELIJKE GOEDEREN**, waaronder fraaije SPIEGELS, PENDULES, **GALANTERIËN, ENZ., 2 DRAAISTELLEN**, GOUDEN en ZILVEREN HOROLOGIEN, KLOKKEN, eene beste KOOKKAGCHEL, BEDDEGOEDEREN, **MANUFAKTUREN**, ENZ. Te bezien **HEDEN** namiddag van 3 tot 6 uur.

F. N. BOSCH.

VERKOOPHUIS IN DE OOSTERSTRAAT.

MAANDAG den 30sten Junij 1851, des namiddags te 2 uur, zullen, in bovengenoemd Verkoophuis, publiek worden verkocht: velerhande **MEUBELAIRE GOEDEREN**; nader te detailleren.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

*** Mr. **H. VAN MARLE**, Notaris te *Middelstum*, gedenkt, ten verzoeke van de Wedw. P. D. DAMMENGA, op MAANDAG den 30sten Junij 1851, des namiddags precies te 3 uur, ten Huize van den Kastelein BAKKER, te *Middelstum*, publiek te koop te presenteren:

I. De VASTE BEKLEMMING van 9 Bunders, 10 Roeden, 20 Ellen uitmuntend behuisd *Groen-* en *Bouwland*, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het dorp *Middelstum*, doende des jaars tot huur *f* 122—00, zijnde gezegd Land behuisd door eene voor weinige jaren op hetzelve, aan het Provinciaal Trekdiep, nieuws getimmerde, in steen opgetrokken ruime Schuur, bijzonder geschikt om tevens tot eene Woning in te rigten.

II. De VASTE BEKLEMMING van 2 Kampen, groot 86 R., 60 Ellen best *Groenland*, aldaar nevens het vorige perceel gelegen, doende des jaars tot huur *f* 10—00.

Mr. H. VAN MARLE, *Nots.*

*** Mr. **H. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de beneficiaire Erfgenamen in de Nalatenschap van wijlen B. W. KOOLMAN en Vrouw, op DONDERDAG den 3den Julij 1851, des avonds precies te 6 uur, ten Huize van den Kastelein H. S. HOVEN, te *Zuidhorn*, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, no. 81, en **TUIN**, zijnde eene beklante ***Grofsmederij***, staande en gelegen aan de Langestraat te *Noordhorn*.

*** De Notaris **M. P. WENNIGER**, te *Loppersum*, gedenkt, ten verzoeke van J. Y. HOEKSEMA VAN DER VEEN, op VRIJDAG den 4den Julij 1851, des namiddags te 2 uur, ten Huize van TIMMER, te *Ten Post*, publiek te verkoopen:

I. Eene BEHUIZING en SCHUUR, met de VASTE, ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 16 B., 7 R., 20 E. *Land*, doende tot vaste huur *f* 140—00 en 6 jonge Hanen, staande en gelegen te *Lellens*, aan den Stadsweg, gedeeltelijk onder *Stedum*.

II. De VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van 2 B., 24 R., 40 E. *Land*, huur doende *f* 15—00.

III. DITO BEKLEMMING van 2 B., 11 R., 20 E. *Land*, huur doende *f* 15—00.

IV. DITO BEKLEMMING van 82 R., 20 E. *Land*, huur doende *f* 8—75.

V. DITO BEKLEMMING van 1 B., 20 R. *Land*, huur doende *f* 8—75.

De vier laatste Perceelen ook te *Lellens* gelegen.

De Kooper van 2 en 3 mag daarop HUIZEN, mits dan wordt de huur in eens *f* 40.

*** Mr. **R. FEITH**, Notaris te *Zuidbroek*, op VRIJDAG den 4den Julij eerstk., des avonds ten Huize en verzoeke van J. J. BOELENS, houder te *Noordbroek*, wegens verandering van publiek in koop aanbieden:

Eene **BEHUIZING**, ge en ERF, vrij eigen grond en gelegen te *Noordbroek* Grindwegen naar *Zuidbroek* en da en aan den Weg naar *Slochteren*, zijnde een **LOGEMENT**, voorzien van eene groote ZAAL SCHUUR en STALLING, en vele andere GERIJ HEDEN, waarin sedert eene lange reeks van vak met bijzonder goed succes is uitgeoefend; kun Goederen óf dadelijk aanvaard worden, óf op den November aanstaande.

Mr. **A. J. VAN RO** Notaris te *Onderdendam*, ZATURDAG den 5den Julij avonds te 7 uur, ten Hui Kastelein P. VAN HOVEN wert, bij Strijkgeld presenteren te verkoopen: **EEN BEHUIZING** en **SCHUUR**, no. VASTE, ALTIJDDURENDE, IN ALLE LINI ERVENDE BEKLEMMING van 16 B., 33 R *Groen-* en *Bouwlanden*, doende jaarlijks op Midw tot vaste huur, staande en gelegen te *Sauwert*; rende aan BEREND G OOSTERHUIS en GE ALBERTS TEISMAN, Eh., aldaar.

Omtrent de Voorwaarden en Bewijzen van Aank Informatiën te bekomen ten Kantore van den Not

Mr. A. J. VAN RO

NB. Op MAANDAG den 7den Julij namiddags precies te 1 uur, zullen al dagswijze worden verkocht: De VELDGEWASS GRAS, NAWEIDE, LEVENDE HAVE en eenig BESLAG.

*** Mr. **H. J. OFFERHAUS**, Notaris zal, ten verzoeke van de Weduwe M. P. DIJKST en hare Kinderen, op DONDERDAG den 10 1851, des namiddags te 2 uur, ten Huize van den G. J. OOSTERDIJK, te *'t Zandt*, publiek verkoo

I. Eene kapitale **BO PLAATS**, bestaande in HUIZING en SCHUUR, NEXIS, met de VASTE MING van derzelver *Erf*, daarbij behoorende *Landerijen*, te zamen groot B., 10 E., doende jaarlijks op Midwinter tot eene *f* 300—50.

II. Een HUISJE met de BEKLEMMING ver *Heem* en *Tuin*, doende jaarlijks tot grondpacht

III. De VASTE BEKLEMMING van 2 B. 70 E. *Land*, doende jaarlijks op Midwinter tot huur *f* 22—50.

Alles staande en gelegen te *Korendijk*, onder

IV. De VASTE BEKLEMMING van 8/9 LEN *Land*, liggende ongescheiden in 5 B., E., onder *Godlinze*, doende jaarlijks aan twee zamen tot vaste huur *f* 32—00.

Voorts zullen, ter gemelde Boerenplaats, op DAG en VRIJDAG den 17den en 18den Julij kens des namiddags te 1 uur, op gewone Boeldag worden verkocht, als: den 1sten dag de **LEVENDE HAVE**, bestaande in 30 HORENBEESTEN DEN, waaronder 1 MERRIE met VEULEN en PEN, benevens een **VOLLEDIG BOERENB** en den 2den dag de te VELD staande **GEWA**

*** Door toevallige omstandigheden biedt de teekende te koop aan, het door haar in eigendom wordende **HUIS**, staande en gelegen Zuids Brugstraat, te *Groningen*, waarin zij sedert **WINKEL** in **GARENS** en **LINTEN** succes heeft uitgeoefend. Ook zoude zij niet onge de **voorradige GOEDEREN**, alsmede de **KELOPSTAND**, ENZ. aan den Kooper **lijke Voorwaarden** over te doen.

Wedw. B. H. DE JONG

Ondergeteekende heeft bij de aan zijne Stad- en Landgenoo rigten, dat hij als ***GOUDVERSMID***, ***GOUDDRAAD-*** en- ***HAARWERKER*** zich van *Friesland* naar in de **ZWANENSTRAAT**, Ieit. K no. 4 vestigd; dat hij van alles, tot dat Vak behoore gesorteerd is, zoo wel het **Groninger** als het **Model van hoog geel kleurhoudende** OORIJZERS, moderne ZILVEREN TAFEL-TA ZEN en KOMFOREN, AZIJN- en INKTSTELLEN RENSTANDERS, SUIKER- en BREIMANDJES, LEPELS, ENZ., ENZ.; alsmede glansrijke JUWEEL DEN, VEEREN, SPELDEN, BROCHES, HA en meer andere fraai bewerkte GOEDEREN, behoorende; door eene civiele en prompte bedi hij trachten zijne Begunstigers in alles genoegen te

B. J. SPAANS

P.S. Twee à drie **ZILVERSMIDSGEZ** hun Werk verstaande, kunnen dadelijk bij bove geplaatst worden. *Brieven franko.*

Bij den ondergeteekende zijn ont menigte **BESPEELDE FORTE NO'S** van 6, 6½ en 6¾ Octaaf, verscheidene **zoo goed als nieuw** uitmuntend geconserveerd, welke voor zeer matige kunnen geleverd worden.

H DE WIT,
in de Turftorenstraat te *Groningen*

W. FEIS, R.z.,

te *Winschoten*, heeft op nieuw ontvangen: eene sortering echte **FRANSCHE MOUSSEL LAINES, NETELDOEKEN** en veel andere **VEAUTÉS.**

Twee à drie **HEERENKLEERM TEN**, VAST WERK begeerende zich bij

J. MOEKEN, in de Wip

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wet*

JUNIJ 1851.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.	
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.
15	764,52	762,73	760,24	15,2	20,5	15,8	0,68	0,48	0,79	Z.W.	W.Z.W.	Z.	bewolkt	bewolkt
91	754,96	756,31	756,94	15,4	17,5	14,0	0,86	0,64	0,74	W.Z.W.	„	W.	betrokken	„
17	758,07	761,16	763,77	12,3	13,2	10,6	0,88	0,76	0,90	W.t.Z.	W.	W.N.W.	bewolkt	„
18	767,72	767,76	766,18	12,0	14,7	11,5	0,68	0,66	0,77	N.W.	N.W.	W.	„	„
19	761,56	760,42	761,03	16,6	18,0	14,6	0,75	0,77	0,83	W.	W.	W.N.W.	betrokken	betrokken
20	762,80	764,56	764,63	14,8	15,4	12,4	0,70	0,74	0,85	W.N.W.	W.N.W.	N.W.	bewolkt	„
21	764,31	761,06	758,10	13,8	22,3	20,0	0,86	0,59	0,75	Z.O.	Z.Z.O.	O.	betrokken	matig bewolkt

Te Groningen, bij de Erven C. M VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 24sten Junij
1851, *no.* 50.

NIEUWSTIJDINGEN.

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

Het Noorweegsche storthing heeft in zijne den 13den dezer gehouden zitting een voorstel, strekkende om de in art. 2 der constitutie vervatte bepaling, volgens welke den Joden de toegang tot het Rijk verboden is, af te schaffen, met 63 tegen 10 stemmen *aangenomen.*

ITALIE.

Een berigt uit Rome meldt, dat de voorbereidende werkzaamheden tot het droogmaken van de befaamde Pontijnsche moerassen geëindigd zijn, en dat men hoop voedt weldra een begin te maken met deze belangrijke onderneming.

— De *Risorgimento* van Turin bevat twee belangrijke stukken betreffende Napels. Het eene is een adres van 22 geestelijken, die sedert langen tijd gevangen zitten te San Francesco en op eene gruwelijke wijze behandeld worden, *ofschoon zij door de regtbanken vrijgesproken zijn* en dus in vrijheid moesten gesteld worden. De redenen, waarom zij nog gevangen worden gehouden, berusten alleen op vermoedens. — Het tweede stuk is van dezelfde geestelijken afkomstig en gerigt aan den kardinaal-aartsbisschop van Napels, waarin zij onder anderen zeggen, *dat zij aan een' langzamen en pijnlijken hongerdood worden prijs gegeven.* Op beide stukken hebben de verzoekers een *weigerend antwoord* ontvangen, en thans hebben zij zich gewend tot de vreemde gezanten te Napels, om de aandacht hunner regeringen op hun ongelukkig lot te vestigen. — Sedert de maand April 1849 tot April 1851 zijn in Napels niet minder dan 466 wereldlijke en kloostergeestelijken uit de provinciën wegens *staatkundige verdenkingen* in hechtenis genomen. Omstreeks 3000 geestelijken zijn door de bisschoppen om dezelfde redenen *afgezet.* In de gevangenissen van Reggio (Calabrië) versmachten de prelaten. Op Sicilië is het niet beter gesteld. De regering neemt thans maatregelen in de vestingwerken van Palermo, om de stad, zoodra er een opstand uitbarst, in een' puinhoop te kunnen veranderen. Desniettemin (of juist daardoor) heerscht alom de grootste gisting.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, 19 Junij.

De Pruissische minister van binnenl. zaken heeft aan de Pruissische policie-overheid eene circulaire gezonden, waarin wordt gezegd, dat het democratisch comité te Londen op voorstel van *Mazzini* besloten heeft, de banknoten van alle staten na te maken en in omloop te brengen. Hun wordt de grootste naauwlettendheid aanbevolen.

Bijzondere berigten uit Duitschland.

FRANKFORT, 19 Junij. De jongste conferentien te Warschau en Olmutz beginnen in enkele maatregelen kenbaar te worden, die wij als uitvloeisels van *die* beteekenisvolle wending mogen beschouwen, welke aldaar de buitenlandsche staatkunde der Duitsche groote mogendheden onder Ruslands auspiciën genomen heeft. Hetgeen als een gerucht reeds door alle dagbladen de ronde gedaan heeft, en later van verschillende zijden is tegengesproken, schijnt zich ten laatste toch nog te bevestigen: De bondsvergadering heeft n.l. op een gegeven bevel van Weenen en Berlijn het besluit genomen, de bondsvestingen onverwijld op den voet van oorlog te brengen en de tot uitvoering van dit besluit vereischte maatregelen getroffen. Gelijktijdig daarmede is last gegeven, om de contingenten der afzonderlijke staten op dien voet te brengen, dat zij binnen 8 dagen marschvaardig kunnen zijn.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 18 Junij.

Maandag l.l. is de tentoonstelling door 65,000 personen bezocht; het getal bezoekers op eenen dag was vroeger nog niet zoo hoog geklommen. De meeste menschen hadden eenig eten medegebragt, zoodat het glazen paleis des middags te één uur veel had van eene uitgebreide eetzaal. Gisteren was het aantal bezoekers weder grooter en klom tot 72,965 en heden middag te twee uur beliep het aantal bezoekers reeds weder 52,580. Dien dag hebben vele militairen, korpswijze, en ook 500 kinderen van het hier gevestigde weeshuis de in het glazen paleis aanwezige voorwerpen bezigtigd. Het getal vreemdelingen dat herwaarts komt neemt van dag tot dag toe.

Men verneemt dat het standbeeld van *Kiss*, voorstellende eene amazone, die zich tegen een aanvallenden leeuw verdedigt, voor rekening van de Vereenigde Staten aangekocht is tegen dertigduizend gulden.

Het kristallen paleis heeft in ernstig gevaar verkeerd, doordien de groote ballon, waarin de heer en mvr. *Graham* waren gezeten, eene lek heeft bekomen, en daardoor op eene geringe hoogte voortzwevende, vlak over het gebouw is gedreven. De luchtreizigers hadden zelfs beproefd, hunne ankers aan het glazen gewelf vast te hechten; gelukkig vattede ze niet, anders ware bijna zeker een deel van 't gewelf medegevoerd.

— Gisteren is hier ter stede het derde halve-eeuwfeest gevierd van het genootschap voor de verspreiding van den Bijbel in vreemde landen. De vergadering van het genootschap was ongemeen talrijk. De voorzitter, Z. K. H. prins *Albert*, heeft eene rede uitgesproken, waarin hij hulde deed aan den stichter des genootschaps, Koning *Willem III*; de heilzame werking van het genootschap schetste, en deed opmerken, hoe veel de omstandigheden, waaronder dit derde jubilé gevierd wordt, verblijdender en gunstiger zijn, dan die welke tijdens de beide vorige halve-eeuwfeesten bestonden. — De bisschop van Londen, welke daarna het woord voerde, heeft o. a. gewaagd van de vorderingen, die de Bijbelverspreiding en het werk der zendelingen in Kafferland, op Nieuw-Zeeland en op Borneo gemaakt heeft. — Onder de volgende sprekers behoorden de ministers *Russell* en graaf *Grey*, de hertog *van Newcastle*, de aartsbisschop van Canterbury, enz. Uit het door den secretaris uitgebragte verslag is o. a. gebleken, dat het getal der koloniale bisschoppen, sedert 1801, van 2 tot 24 is gestegen; dat de uitgaven van het genootschap van 2800 tot 65,000 p. st. 's jaars geklommen zijn, behalve 20,000 p. st. die jaarlijks voor bijzondere doeleinden besteed worden. Het getal der in dienst van het genootschap werkzame zendelingen beloopt nu 389.

[De prins en voorzitter droeg de vestiging van deze maatschappij tot verspreiding van het Evangelie als een der werkzaamste geestelijke middelen voor, ten behoeve van de heerschende kerk in de zoo uitgestrekte koloniale bezittingen. Zij was „haar charter verschuldigd aan dien grooten man, Koning *Willem III*, den grootsten Souverein, waarop dit land bogen kan, door wiens scherpzinnigheid en veerkracht die bloedige worsteling voor burgerlijke en godsdienstige vrijheid gesloten was, die zoo lang dit land verdeeld had gehouden, en alwaar aldus de onwaardeerbare voordeelen van onze staatsregeling en ons Protestantsch geloof verzekerd werden." Deze woorden werden met luide toejuiching begroet. De prins ging thans na, hoe *Willem III*, na den veiligen grondslag binnen 's lands gelegd te hebben, 's lands vijanden van buiten stoutelijk kon onder de oogen zien en tot de vestiging van dat koloniaal rijk medewerken, hetwelk zulk een voornaam deel van Brittanjes tegenwoordige grootheid uitmaakt; en eere kwam hem toe, dat hij die op de rots der kerk had willen vestigen.

De prins betreurde het, dat bij den tijdelijken bloei, en bij het genot des vredes, de kerk, wier pogingen tot verbreiding van het Evangelie men heden vierde, door innerlijke geschillen en aanvallen van buiten getroffen zou worden. Z. K. H. had echter geene vrees voor haren eindelijken welstand, zoo lang zij vasthield aan hetgeen de voorvaderen voor ons door de hervorming hadden gewonnen, het Evangelie en het onbedwongen gebruik daarvan. — Die geschillen en moeijelijkheden waren in deze, in elke andere kerk het gevolg van den natuurlijken en noodwendigen strijd der twee antagonistische beginselen, die de menschelijke maatschappij in de kerk zoowel als in den staat oplevert, te weten, de beginselen van persoonlijke vrijheid, en die van trouw en onderworpenheid aan de gemeente, voor haar eigen behoud ontworpen. Op die beide beginselen moet gelet, zij moeten verzoend worden. (*Toejuichingen.*)]

Van den 19den. Gisteren heeft de hertog *van Wellington*, volgens gewoonte, een luisterrijk feestmaal gegeven, ter gelegenheid van den verjaardag der overwinning van Waterloo.

— Blijkens de op den 31sten Maart j.l. volbragte volkstelling beliep het getal bewoners van Engeland en Schotland 20,919,531 zielen (in 1841 18,655,981). De telling in Ierland was nog niet bekend.

De bevolking van Londen beliep 2.363,141 zielen (1,104,356 mannen en 1,258,785 vrouwen); in 1841 bedroeg de bevolking der hoofdstad 1,948,369 zielen.

Van den 20sten. Het gebouw der tentoonstelling is gisteren door 63.709 en heden tot 2 uur door 20,769 personen bezocht. Het geheel der ontvangsten bedroeg tot en met gisteren avond 237,568 £ 7 sh. [*f* 2.850,820.20].

— Het gisteren door de stad Birmingham aan de verschillende commissiën vóor de tentoonstelling gegeven feest, kenmerkte zich door eene bijzondere gastvrijheid en hartelijke ontvangst. Het getal genoodigden bedroeg meer dan 500.

— Men heeft berekend, dat de verschillende spoorwegen sedert het begin dezer maand nagenoeg 250.000 personen uit alle oorden des rijks naar Londen hebben vervoerd.

— Eergisteren zijn 50 Hongaarsche emigranten te Portsmouth ingescheept, om naar de Ver. Staten overgebragt te worden. De Engelsche regering heeft gedurende hun verblijf hier te lande aan elk 1 sh. 6 p. per dag, voorts 20 sh. voor kleedingstukken en 6 £ 15 sh. voor reisgeld doen uitbetalen.

Van den 21sten. In het lagerhuis werd gisteren behandeld de wet betreffende de kerkelijke titels, het 2de artikel werd, na verwerping van een amendement van den heer *Monsell*, aangenomen met 150 tegen 35 stemmen; het derde en laatste artikel werd aangenomen zonder stemming, nadat een amendement van den heer *Crawfort* was verworpen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 18 Junij.

Naar aanleiding van de discussie over een ontwerp tot centralisatie der policie te Lyon, was de zitting van de Wetgevende Vergadering heden zeer onstuimig, uit hoofde van eene redevoering van het Berglid *Pelletier*, die zich hevig uitliet tegen het koningschap, zoowel de legitimiteit van 1815 als de Julij-dynastie. De heer *Faucher* wederlegde dezen spreker, en deed hierdoor een' zoo algemeenen storm op de Montagne ontstaan, dat de gen. *Changarnier* en meerdere leden den minister in hunne bescherming moesten nemen. Het was een tooneel van de onbeschrijfelijkste verwarring en het scheelde weinig of men werd handgemeen.

— Een der schouwburgen op de boulevards heeft reeds een tooneelstuk ontvangen ten titel voerende: *de Verborgenheden op het Kasteel Bury*, waarvan het onderwerp is ontleend aan het proces *Bocarmé* voor de assises te Bergen in Henegouwen pas behandeld.

— Heden ochtend is alhier geguillotineerd de moordenaar *Viou*, die onlangs den fabrikant in bronzen waren *Desfontaines* om 't leven gebragt en het in stukken gesneden lijk, in een koffer gepakt, naar Poictiers verzonden had.

Van den 19den. Heden waren de tribunes van het paleis der Wetgevende Vergadering zeer druk bezet met nieuwsgierigen, die meenden dat de zitting heden hetzelfde schandaal zou opleveren als gisteren. Zij werden evenwel hierin te leur gesteld. Wel is waar heeft *Jules Favre* zich hevige uitvallen veroorloofd tegen den minister *Leon Faucher*, maar deze verwaardigde zich niet hem te antwoorden. De heer *de Parrieu* nam die taak op zich. Hij werd op het spreekgestoelte gevolgd door *Dupont* (van Bussac) een vrij hevig montagnard, die in het traaist gedeelte zijner socialistische improvisatie bleef steken, en daarop plotseling de tribune verliet, onder het luid gelach van de gezamenlijke leden der Vergadering. Het onderhavige wets-ontwerp betreffende de centralisatie der policie te Lyon, werd ten slotte aangenomen met 448 tegen 214 stemmen.

— Heden heeft de speciale commissie voor de herziening der Constitutie eene bijeenkomst gehouden. De heer *de Mélun* heeft aangedrongen op de geheele herziening der Constitutie, en de heer *Odilon Barrot* heeft zich in gelijken zin uitgelaten, en daarbij de gewigtige verklaring afgelegd, *dat, volgens zijne overtuiging, alleen door eene wijziging van het staatsverdrag, de Republiek in Frankrijk op hechte grondslagen kan worden gevestigd.* Men denkt, dat, na deze republikeinsche geloofs-belijdenis, de meerderheid der commissie den laatstgemelden staatsman tot verslaggever zal verkiezen.

— Heden vertrokken 12 werklieden, op kosten der stad, naar Londen, ten einde aldaar de tentoonstelling te bezoeken.

Van den 20sten. De zitting der Wetg. Vergadering heeft heden niets van eenig staatkundig belang opgeleverd. Zij heeft zich bezig gehouden met het wetsontwerp over de bosschen en wouden.

Belangrijker rol heeft de staatkunde gespeeld in de commissie voor de departementale en gemeentelijke organisatie, daar er eene scheuring ontstaan is tusschen de legitimisten en de linkerzijde, ten aanzien van het eenige punt, waarin zij schenen overeen te stemmen, te weten: de kieswet van den 31sten Mei.

Zoo als men weet, had de heer *de Vatismenil* in zijn rapport over de gemeentewet, welke evenwel zooveel nadeel doet aan de wet van den 31sten Mei, eene lofrede op deze wet ingelascht. Dit had groote opschudding veroorzaakt.

De commissie heeft dit rapport met 17 stemmen tegen 11 goedgekeurd, niet alleen met inbegrip van de bewuste lofrede op de wet van den 31sten Mei, maar ook met de fraaije inleiding ter verheerlijking van de wettige monarchie! Men kan ligtelijk begrijpen, hoe ontevreden de linkerzijde met dezen uitslag is.

Van eene goed onderrigte zijde verzekert men, dat de prorogatie der Wetgevende Vergadering gedurende de maanden Aug. en Sept. niet zoo onwaarschijnlijk is als men zoude denken.

Van den 21sten. De President der republiek heeft heden in het veld van *Mars* over eene brigade infanterie en kavallerie eene revue gehouden. Vele nieuwsgierigen waren bij dit militair schouwspel tegenwoordig, die overigens rustig is afgeloopen. Er heerschte eene diepe stilte, afgebroken door enkele kreten van *leve de Keizer!* die dan verdoofd werden door den kreet van *leve de Republiek!*

In de zitting der Wetgevende Vergadering was aan de orde van den dag de discussie over het ontwerp tegen de klubs en andere staatkundige vereenigingen. De linkerzijde valt dit ontwerp met hare gewone hevigheid aan. De vergadering neemt het wetsontwerp aan.

— Volgens de *Annales de la Foi* heeft de Keizer van China een decreet uitgevaardigd, waarbij in zijn gansche rijk de vrije uitoefening der Christelijke Godsdienst wordt toegestaan.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 Junij.

De graaf *Bocarmé* heeft zich in cassatie voorzien.

Het blijkt thans, dat de gravin niet geweigerd heeft haren man vóór haar vertrek uit de gevangenis te zien, doch dat dit bezoek door de autoriteiten geweigerd is.

Het cijfer van de meerderheid, waarmede de veroordeeling en de vrijspraak zou hebben plaats gehad, is onjuist. De leden der jury hebben hun woord van eer gegeven, niet kenbaar te maken, hoe ten deze de stemmen verdeeld waren.

— *Van den 21sten.* Te Antwerpen is eene bijeenkomst gehouden van Belgische en Nederl. ingenieurs, om de vraagstukken in beraadslaging te nemen, welke betrekking hebben op den aanleg van een internationalen spoorweg tusschen België en Nederland.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 20 Junij.

Bij Koninklijk besluit van den 17den Junij l.l. is de heer mr. *C. Visscher*, laatstelijk algemeene secretaris van het gouvernement van Nederlandsch Indië en thans voorloopig de functiën van raad van Indië waarnemende, benoemd tot lid in den gemelden raad.

— Bij besluit van den 15den heeft Zijne Majesteit aan den heer *J. P. A. François*, leeraar in de wiskunde bij het gymnasium te Rotterdam, bij besluit van den 24sten Mei jl. benoemd tot lid der commissie tot het afnemen van het examen van hen, die verlangen te worden toegelaten ter inschrijving op de rolle der studenten aan eene hoogeschool of aan het athenaeum te Amsterdam of te Deventer, — op zijn verzoek als lid van die commissie ontslag verleend, en in zijne plaats benoemd den heer *G. L. Louwenrier*, leeraar in de wiskunde bij het gymnasium te Arnhem.

— De leden der speciale commissie door Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken benoemd tot het afnemen van het eind-examen van eenige kweekelingen der Koninklijke akademie te Delft, die met het ten einde loopend akademie-jaar hunne studiën zullen hebben voltooid en een diploma verlangen van civiel ingenieur, zijn de heeren *G. Simons*, directeur der akademie, voorzitter; *L. J. A. van der Kun*, inspecteur van 's Rijks waterstaat; *H. C. Fijnje van Salverda*, hoofdingenieur in Noord-Brabant; Jhr. *J. Orth van Schonauwen*, fungerend hoofd-ingenieur in de provincie Utrecht; *F. W. Conrad*, ingenieur direc[illegible] van [illegible] landsche ijzeren-spoorweg-maatschappij [illegible] Gravenh[illegible] *E. W. van Oordt*, ingenieur der marine te [illegible]erdam; *E. W. Rose*, stads-architect te Rotterdam; *R.* [illegible] aar aan de akademie; *D. J. Storm Bu*[illegible], ingenieur [illegible] 's Rijks waterstaat, thans bij de akadem[illegible] *Overm*[illegible], leeraar in de natuurkunde aan de aka[illegible] *Winkel*, leeraar in de bouwkunde bij de akademie.

Van den 21sten. Heden heeft in eene plegtige algemeene vergadering van den Hoogen Raad der Nederlanden de installatie plaats gehad van den nieuw benoemden raadsheer, mr. *G. van IJsselstein.* Vele leden van de magistratuur, de balie en van de beide Kamers der Staten Generaal en een talrijk publiek woonde deze plegtigheid bij. De proc.-gen., de heer *van Maanen*, heeft eerst den overledene herdacht daarna den nieuw benoemden toegesproken en den raad geluk gewenscht met deze aanvulling.

Vervolgens heeft de voorzitter, de heer *Donker Curtius*, eene toespraak tot het nieuw benoemde raadslid gerigt, is daarbij in eenige ontwikkeling getreden van de omstandigheden, welke deze keuze zijn vooráfgegaan en die haar zoo lang hebben vertraagd; hij erkende daarbij, dat de Tweede Kamer in geenen deele gehouden was aan de lijst van aanbeveling van den hoogen raad, maar deed ook uitkomen, dat de Koning evenmin gehouden was aan de volgorde der nominatie van de Tweede Kamer, doch integendeel daarbij geheele vrijheid behield. Hij wil in al dat gebeurde volstrekt niet treden, veel min in beschouwingen van politieken aard; wil niet onderzoeken, op welken aandrang de Kamer er toe is gekomen tot de behandeling als hier heeft plaats gevonden; wijst echter op de noodzalijkheid, dat er geene vermenging van attributen ooit moge plaats hebben in het belang des Vaderlands en, na daarover nog in zeer krachtige bewoordingen te hebben uitgeweid, sluit hij zijne rede met de herhaling der meermalen luide geuite klaagt over de slechte huisvesting van het hoogst regterlijke collegie in Nederland, iets dat ook niet aan den Monarch te wijten is, die van zijne troonsbestijging af alles gedaan heeft, om daarin te gemoet te komen, maar dat blijkbaar afstuit op ministeriële onverschilligheid, tot zekere hoogte door de Staten Generaal blijkens het in acht genomen stilzwijgen, gedeeld. De uiterlijke waardigheid, de materiële behoeften van den H. R. worden zoodoende voortdurend miskend.

Ten slotte wenscht de voorzitter den nieuw benoemde geluk, die het voorregt had èn op de lijst van den Hoogen Raad èn op de nomin. der Kamer voor te komen èn daarenboven de voorkeur des Konings te verwerven.

Bij de vrijheid van 's Konings keuze kan niemand daarover klagen, gelijk elk ander door den Koning benoemd evenmin stof tot beklag kan geven.

De nieuw benoemde neemt vervolgens zitting, wordende daarna deze plegtige vergadering opgeheven.

AMSTERDAM, 20 Junij.

Heden is door de arrondissements-regtbank, op eenen eisch van den bekenden viool-kunstenaar *Ole Bull*, beslist, dat hij, die in eene handelszaak *a deposito* geeft, met de firma een contract sluit van geld- of verbruik-leening, maar niet van last- of bewaargeving. De kwestie betrof de aanzienlijke som van meer dan tachtigduizend gulden.

— Twee kinderen van 4 en 12 jaren, op den 14den Junij j.l. uit Utrecht weggeloopen, zijn door hunne familie-betrekkingen teruggehaald uit het gehucht Notsel, boven Breda.

— Maandag den 16den werd in de Hannover-Square Rooms te Londen eene vergadering gehouden van eenige aanzienlijke Nederlanders, welke de tentoonstelling hadden bezocht. Doordrongen van het nut der tentoonstelling, en overtuigd, dat er nooit beter leerschool voor den practischen man kan geopend worden, wanneer hij zijn eigen belang en den bloei van het vaderland wenscht te bevorderen, heeft deze vergadering zich ten doel gesteld, middelen te beramen, ten einde den Nederlandschen uitoefenaar van eenig bedrijf in kunsten, handwerken of land, hetzij hij baas of werkman zij, den weg, het verblijf en het bezoek der groote tentoonstelling gemakkelijk te maken.

Van den 22sten. Wij hebben berigten uit Batavia van den 27sten April ontvangen, en dus van drie dagen later dan met de mailboot *Batavia.* Met leedwezen zien wij daaruit, dat zich ook *enkele* cholera-gevallen in die stad geopenbaard hadden.

APELDOORN, 19 Junij.

H. M. de Koningin heeft ter gelegenheid van Hoogstd. verjaardag, aan den heer burgemeester dezer gemeente doen toekomen *f* 100 voor de armen, en eene gelijke som ten behoeve van het weeshuis.

Gisteren heeft Z. M. de Koning, in eene tent in de Schuttersweide, aan Hoogstdeszelfs gasten, die eenen militairen rang bezitten, aan de heeren officieren die deel genomen hadden aan het concours met den buks en aan de hier aanwezige gepensionneerde officieren met den rang van majoor, een feestmaal aangeboden, hetwelk bij allen die het voorregt hadden er bij tegenwoordig te zijn, den aangenaamsten indruk heeft achtergelaten.

Bij de beantwoording van een' toast, op den kroonprins uitgebragt, zeide Z. M., „dat het hem met het oog op den geest des tijds, dien wij beleven, goed was voorgekomen, om zijn zoon op eene algemeene school te plaatsen, en zoodoende de kloof te vernaauwen, die den vorst van het volk scheidt." Z. M. gaf den wensch te kennen, dat de kroonprins het staatsbeleid van *Willem I* met de dapperheid van *Willem II* mogt vereenigen, waartoe hij hoopte, dat de gronden reeds gelegd waren.

De wedrennen, die heden zeer druk bezocht waren, hebben o. a. den navolgenden uitslag opgeleverd: Harddraverij voor harddravers uit alle provinciën, getrokken uit paardenrassen, die tot dusver op Hollandsche harddraversbanen toegelaten zijn. Een prijs van *f* 1000 in specie, door den heer *J. van den Brink*, br. m. *Roossie.* Eene premie, zijnde eene zilveren zweep, ter waarde van *f* 400, door den heer *G. R. Abbring*, zw. ruin *de Smit.*

VOORSCHOTEN, 19 Junij.

Gisteren avond werd deze gemeente door een' dollen hond bezocht, welke onderscheidene honden heeft gebeten, die dadelijk zijn afgemaakt. Ook heeft hij een' dienaar van policie, welke hem vervolgde, gebeten. Dezen heeft men spoedig naar het voorschrift der commissie van geneeskundig toevoorzigt, in het voorgaande jaar gegeven, de wonde uitgebrand. God geve, dat de zaak niet zulke noodlottige gevolgen moge hebben als het vorige jaar, toen ook omtrent dezen tijd zich een soortgelijk geval heeft voorgedaan.

ROTTERDAM, 20 Junij.

De 7 leden der 2de Kamer der Staten Generaal, welke naar Londen vertrokken waren, om aldaar de tentoonstelling te bezigtigen, hebben het op hunne terugreize al zeer ongelukkig getroffen. Ingescheept op de stoomboot „*de Stad Dordrecht,*" werden zij door den sterken stroom en wind, en bij de menigte schepen, op de rivier de Teems, tegen de bakens en tonnen aangedreven, waardoor de schroef brak. Daarna op het Engelsche schroefstoomschip *de Adonis* overgestapt, gebeurde kort daarna, door een noodlottig toeval, met die stoomboot hetzelfde, zoodat die heeren genoodzaakt waren, ten slotte de terugreize over Dover en Ostende aan te nemen. Hierdoor konden zij eerst heden in de residentie terugkeeren en werden in de onmogelijkheid gebragt, de vergadering gisteren bij te wonen.

LEIDEN, 19 Junij.

Heden morgen werd de jaarlijksche algemeene vergadering der maatschappij van Nederlandsche letterkunde alhier. Tot inlandsche leden werden o. a. verkozen de heeren: *G. Diephuis*, lid der arrond.-regtbank te Winschoten en *W. L. de Sturler*, gep. majoor te Groningen.

ZWOLLE, 20 Junij.

De eerste jaarlijksche algemeene vergadering der maatschappij tot bevordering van landbouw, tuinbouw en veeteelt in Overijssel, werd den 17den dezer gehouden in het Odéon alhier.

De vergadering werd geopend met eene gepaste aanspraak van den voorzitter van het buitengewoon bestuur, den commissaris des Konings. Daarna doet de algemeene secretaris verslag van de lotgevallen en verrigtingen der maatschappij sedert de vorige algemeene vergadering (30sten Januarij j.l.) alsmede aangaande de naamlijst der leden, welker getal bedroeg 613.

— Aan de Dedemsvaart en ook in andere naburige streken wordt de rogge aangetast door zwarte wormpjes, die de dikte van een haar en de lengte van een halve Ned. streep hebben; het koren wordt van onderop van den halm afgevreten; het gemakkelijkst kan men zich van het bestaan dier wormpjes als oorzaak van het kwaad overtuigen, door de reeds aangetaste halmen op wit papier of doek uit te schudden, als wanneer zij zich in hunne slangachtige bewegingen op het-

zelve vertoonen; aan het zachte weder van den jongstverloopen winter vermeent men de oorzaak hiervan te mogen toeschrijven.

DEVENTER, 20 Junij.

Volgens brieven, met de laatste landmail gekomen, den 1sten Mei aan boord tusschen Ceylon en Singapore geschreven, bevonden Zijne Exc. de benoemde gouverneur generaal van Nederl. Indië en bijhebbend reisgezelschap zich in goeden welstand. Onweders, regenstormen en onstuimige zee hadden de reizigers verhinderd, op Ceylon eene poos voet aan wal te zetten. Zij hoopten den 4den Mei te Singapore en den 8sten te Batavia aan te komen. — Het Nederlandsch oorlogs-stoomschip *Phoenix* had den 24sten April Singapore aangedaan, om den gouverneur generaal naar Batavia over te brengen.

— Den 16den Junij waren te Wesel reeds rijpe aardappelen, op het open veld met het geheime middel van den heer *van der Trappen* aldaar geteeld. Nu de groei dit jaar wegens het koude weder zoo zeer ten achteren is, zoude het te wenschelijker zijn, dat dit geheime middel weldra bekend gemaakt wierd, daar het vorige jaar reeds duidelijk gebleken is, dat de vrucht niet alleen spoediger rijp wordt, maar ook voor de ziekte bewaard blijft.

ALMELO, 21 Junij.

Bij de wedloopen en keuringen te houden door de *Twentsche Vereeeniging tot veredeling van het Paardenras*, op de renbaan bij Enschedé, op Maandag den 21sten Julij aanstaande, zullen onder anderen namens Z. M. den Koning worden aangekocht *één driejarig en één tweejarig Paard*, en *één eenjarig Veulen*, welke na den afloop der wedrennen, weder ieder afzonderlijk aan den meestbiedende op de renbaan zullen worden verkocht.

LEEUWARDEN, 19 Junij.

Wederom is in Friesland last gegeven tot het dooden van 44 runderen, makende met de laatstgedane opgaaf een totaal van 2310 runderen.

GRONINGEN, 23 Junij.

Op heden is alhier in een der lokalen van het provinciehuis van wege den Commissaris des Konings, onder nadere approbatie, aanbesteed:

1. Het herstellen van eenige vakken Steenglooijing aan de Zeeweringen ten noordwesten van Delfzijl, in de Zuidwenning tusschen den Ketel no. 6 en hoofd no. 8, in 2 perceelen. (Te besteden ieder perceel afzonderlijk en in massa.)

Op perceel I was één biljet ingekomen van J. E. VAN BUREN, te Delfzijl, voor *ƒ* 3200, en op perceel II was insgelijks één biljet ingekomen, van bovengenoemden aannemer, voor *ƒ* 1500.

Op de beide perceelen in massa zijn ingekomen vier inschrijvingsbiljetten, te weten van: J. E VAN BUREN, voor *ƒ* 4250; H. J. SMAAL, voor *ƒ* 4802; E. H. ROGGENKAMP, voor *ƒ* 4810, en H. J. DELKEN, voor *ƒ* 6242. — Alle deze vier aannemers wonen te Delfzijl.

2 Het herstellen van het houten Schermwerk ten noordwesten van Delfzijl, in de Zuidwenning tusschen de hoofden no. 3 en 5, in den jare 1851.

Voor dit perceel waren vijf inschrijvingsbiljetten ingekomen, als van: J. E VAN BUREN, te Delfzijl, voor *ƒ* 7580; H. J. SMAAL, te Delfzijl, voor *ƒ* 7875, E. H. ROGGENKAMP, te Delfzijl, voor *ƒ* 7879; H. J. DELKEN, te Delfzijl, voor *ƒ* 7956, en H. B. HARKEMA, te Warfhuizen voor *ƒ* 9555—55.

— Den 20sten dezer heeft voor het Provinciaal Geregtshof, ter openlijke audiëntie voor criminele zaken, teregtgestaan zekere JOHANNES BERKMAN, oud 45 jaren, van beroep metselaar, geboren en wonende te *Groningen*, als verdacht van tusschen den avond van Zaturdag den 7den en den morgen van Maandag den 9den September des vorigen jaars, te *Essen*, onder de gemeente *Haren*, door het verbreken der sluiting van eene der deuren eener werkloods, behoorende bij de aldaar in aanbouw zijnde buitenplaats van jhr. mr. J. W. QUINTUS, en in welke loods hij, beschuldigde, dagelijks, onder meer andere werklieden, arbeidde, heimelijk een vrij aanzienlijk getal gereedschappen, aan den een' en anderen zijner kameraden toebehoorende, uit die loods te hebben ontvreemd, en dien ten gevolge beschuldigd van *diefstal, gepleegd bij nacht, door middel van buitenbraak in een gebouw*.

Bij het ten zelfden dage uitgesproken arrest, heeft het Hof, als niet genoegzaam regtens en overtuigend voor bewezen aannemende, dat die diefstal zoude zijn gepleegd bij nacht en door middel van buitenbraak, den beschuldigde overzulks déárvan vrijgesproken, doch hem schuldig verklaard aan het wanbedrijf van *eenvoudigen diefstal*, en hem, te dier zake, veroordeeld tot correctionele gevangenisstraf voor den tijd van vier jaren.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 4den dezer is tot vice-president der commissie van administratie over het burgerlijk en militair huis van verzekering te Groningen, in plaats van wijlen den heer mr. P. G. SEVENSTERN, benoemd de heer mr. R. H. EIJSSONIUS WICHERS, advokaat-generaal bij het provinciaal geregtshof aldaar.

— Aan onze Hoogeschool zijn bevorderd tot Doctoren in de Regten, op den 21sten dezer de heeren H. J. SMIDT en J. GRATAMA, beide van Assen, en den 23sten de heer J. VAN BAALEN, van Rotterdam, alle drie na het verdedigen van eenige *Quaestiones Juris Inaugurales*.

— Aangaande de te veld staande gewassen te *Noordlaren*, berigt men ons het volgende: De rogge, welke alhier het voornaamste gewas is, scheen voor eenigen tijd aan de goede verwachting des landmans te voldoen; dan, door eene invallende nachtvorst wordt bij in zijne verwachting eenigzins te leur gesteld. De vorst, welke in het begin van den bloeitijd voorviel, daarbij de aanhoudende koude, waren misschien de oorzaken dat zij niet goed is uitgebloeid, en van daar dan ook dat de aren zoo slecht met rogge gevuld zijn. Ook meenen eenige landbouwers er de roest in op te merken. Is dit ongelukkig het geval, dan zal de oogst uiterst gering zijn. De boekweit heeft door de vorst oneindig veel geleden, eenige stukken zijn totaal bevroren. Ook de aardappels deelen in datzelfde lot; zij herstellen zich van de vorst wel eenigermate, doch is de opmerking van sommige landbouwers juist, dan begint zich in eenige stukken weder de aardappelziekte te vertoonen, en alzoo is er ook van dit gewas geen goede oogst te hopen. Gerst en haver staan vrij wel.

— Heden namiddag hebben wij een *valsche 25-centsstuk*, met het jaartal 1849, ontvangen, 't welk ontvangen is door iemand te *Beerta*. Het stukje is blijkbaar afgegoten in een' zeer goed daargestelden vorm, is echter ligter, zonder glans en minder scherp van relief. Het metaal schijnt gedeeltelijk tin te zijn.

— Uit *Veendam* wordt ons het volgende geschreven:

„Den 11den dezer sloopte men hier een der oudste huizen, prijkende in den voorgevel met een klein zerkje, waarop eenige figuren, die moeijelijk te onderkennen, waren en het jaartal 1652. Dit schijnt eene afteekening of namaking van een onder den voet van den voormuur in 2 stukken op het veen gevonden zerkje te wezen, dat 6 palmen hoog en 6½ palmen breedte heeft, waarop boven *ingegraveerd* 1392, en daar hier geen anno voorstaat en *ingebouwen* is en de overige letters er op staan, beschouwt men zulks als een grafnommer. In kapitale letters, zeer goed gemaakt, staat dan:

JEREMIAS MEES
Ick weet myn Verlosser leeft.
Job 19: 25, 26.

„Hieronder een rond schild, waarop boven een zandlooper, in het midden een halve arend, links een ossenkop, waaronder drie kleine vogeltjes, *meeuwtjes*.

„Misschien is er een of ander van de familie MEES, die hierbij belang kan hebben, weshalve voor dit berigt een plaatsje wordt verzocht."

— Den 19den dezer had te *Delfzijl* op den derden kermisdag weder het van ouds gebruikelijke Schuttersfeest plaats. De hoofdprijs werd behaald door D. EKENS van Farmsum, wien dus de eer te beurt viel, onder de bekende festiviteiten als *Schutter-Koning* te worden begroet en voorgesteld.

In gulle vreugde werd verder deze avond door de kermisvierenden doorgebragt, terwijl alles in orde en onderling genoegen afliep.

— Onder toevloed van eene groote volksmenigte en onder begunstiging van schoon weder, had Zaturdag laatstleden te *Winsum* de aangekondigde harddraverij plaats. Tien paarden, meest allen beroemde harddravers, dongen naar den uitgeloofden prijs, die bestond uit vijfentzeventig gulden, en behaald werd door het zwart langstaart ruinpaard genoemd *Koopman*, van R. E. TORRINGA, van Zuurdijk, door den eigenaar bereden; terwijl de premie, zijnde vijfentwintig gulden, is ten deel gevallen aan het bruin langstaart ruinpaard van H. BALK, op de Roode Haan, bij Warfhuizen, insgelijks door den eigenaar bereden.

— Den 21sten dezer had de aangekondigde harddraverij te *Woldendorp*, onder toevloed van eene talrijke schare volks, plaats. Een tiental paarden uit deze en de naburige gemeente Niewolda, dong naar de door den Kastelein W. H. DRENTH en eenige liefhebbers uitgeloofde prijzen: De prijs, zijnde een briljant chaisgereide, werd gewonnen door het paard van den landb. A. EGGES, en de premie, een pikeurs hoofdstel, door dat van D. J. V. D. LAAN, kastelein, beide op den Finsterwolderpolder en door hunne zoons bereden. Door fraai weder begunstigd, liep dit volksvermaak in orde en eensgezindheid af.

— In den nacht van den16den op den 17den dezer zijn er dieven gebroken in den kelder van den landgebruiker H. H. STIKKER, te *Ter-Apel*, en wel door het glas van 't raam, na vooraf de ijzers, die er voor waren, stukken gebogen te hebben en hebben hem toen ontvreemd twee zeer groote koperen ketels, eene groote hoeveelheid boter, enz.

— Nopens het dezer dagen in onze geheele provincie, met zoo algemeene belangstelling en geestdrift gevierde Schoolfeest, ontvangen wij van alle kanten weder zóó vele bijdragen en mededeelingen, dat het ons volstrekt onmogelijk is, meer dan een zeer kort uittreksel uit de meeste dier stukken in ons blad op te nemen. Verscheidene der inzenders zullen dus begrijpen, dat wij onmogelijk hunnen dringenden wensch kunnen bevredigen, om n.l. de stukken toch vooral geheel en volledig op te nemen.

Wij laten hier nu nog eenige mededeelingen volgen:

In de scholen der gemeente *Ezinge*, te *Garnwerd*, *Ezinge* en *Feerwerd*, werd op eene luisterrijke wijze het feest gevierd op den 17den, 18den en 19den dezer maand. In iedere school hadden, zoowel de bejaarde ingezetenen, als ook de leerlingen, uit kenbare belangstelling, zich beijverd den onderwijzers behulpzaam te zijn ter versiering der scholen. Dat er algemeene belangstelling bestond, is uitermate gebleken, doordien toch tot dat feest vrijwillig werd bijgedragen *ƒ* 118,80. Wanneer daarbij gevoegd wordt, het door 't bestuur voor feestplaten, ten getale van 340, besteede geld, bedraagt de som te zamen *ƒ* 135,80.

Te *Schildwolde* begon de feestviering Zondag namiddag om 5 uur, met het houden van eene indrukwekkende feestrede, door den geachten leeraar L. MUNTINGHE, voorafgegaan, afgewisseld en besloten met het zingen door een kinderkoor, onder de leiding van den onderwijzer P. DE GRAAFF. De publieke les, in het smaakvol versierde nieuwe en ruime schoollokaal, werd den 17den door meer dan 100 belangstellende ouders bijgewoond; het overige van den dag in gulle en onschuldige vreugde, en onder genot van chocolade, koek en wittebrood, door de kleinen doorgebragt, waartoe de ingezetenen hen door milde bijdragen hadden in staat gesteld.

Te *Noordbroek* is het 50jarig bestaan der schoolverbetering niet alleen door de versiering der scholen en het onthalen der schooljeugd gevierd, gelijk enkelen uit het deswege in onze Courant van den 20sten dezer vermelde zoude kunnen opmaken; immers op Zondag den 15den is aldaar in het kerkgebouw, ten aanhooren van eene talrijke schare, door ds. HAMERSTER eene toepasselijke rede uitgesproken, welke werd afgewisseld door gepaste gezangen, beurtelings uitgevoerd door het aldaar bestaande zanggezelschap en de meest gevorderde leerlingen der beide scholen. Daarna had er Dingsdag morgen in de beide scholen, die daartoe smaakvol waren versierd, eene publieke schoolles plaats, welke door een groot getal ingezetenen met belangstelling werd bijgewoond, terwijl het feest dien namiddag door het onthalen der schooljeugd in beide de scholen werd besloten.

Ook voor de gemeente *Nieuwe Schans* was de dag van den 17den een ware feestdag. Reeds dagen te voren hadden de scholieren, door de ouders met geestdrift ondersteund, de school met smaak versierd, en kwamen nu daarin te 9 uur des morgens, ten getale van ruim 250, in feestgewaad en met oranjelinten versierd, terwijl vlaggen van den toren, de school en enkele huizen den feestdag verkondigden, tot eene openbare les te zamen. De toevloed der ouders was grooter, dan het toch kleine schoollokaal kon bevatten. Des namiddags hielden de schoolkinderen, onder geleide der beide onderwijzers en voorafgegaan door muzijk, eene wandeling door de gemeente. Van dien optogt teruggekomen, begaven zij zich om half drie naar de kerk. Nu trad de predikant der gemeente op en hield naar de gelegenheid des tijds eene rede, die, met gezang der gemeente begonnen en besloten, gedurig door het aanheffen van feestliederen door de kinderen afgewisseld werd. En nu wachtte hun in de school een ruim onthaal, waartoe de ingezetenen door vrijwillige bijdragen onbekrompen de middelen verstrekt hadden.

Te *Uithuizen* werd het heerlijke kinderfeest den 19den gevierd. Het bestuur der gemeente, de commissie van toezigt, ja allen spanden met den waardigen onderwijzer zamen, om het heugelijke feest, waarlijk feestelijk te vieren. Des morgens werd er in het schoone schoolgebouw dezer plaats eene publieke les gegeven, waarna door den Doopsgezinden leeraar H. C. C. DRONRIJP UGES, als lid der commissie van toezigt, eene toespraak werd gehouden. Vervolgens nam de Hervormde predikant L. MEIJER BROUWER het woord en spoorde kinderen en ouders aan, om dezen dag waarlijk feest te vieren, maar vooral ook nederhand hunne feestvreugde te bevestigen door het betoonen van werkdadige belangstelling in de zaak die daarvan het onderwerp was. Z.Eerw. besloot op verzoek des onderwijzers eindelijk de publieke les met een hartelijk gebed. Des namiddags kwamen de kinderen op nieuw in 't versierde schoolgebouw bijéén en werd het feest er verder gevierd, zoo als in al de andere plaatsen.

Voor alle zes tot de burgerlijke gemeente *'t Zandt* behoorende dorpen, en vooral voor het dorp *'t Zandt* zelf, als hoofdplaats, was de dag van den 19den een ware feestdag. Alle ingezetenen, van verschillenden stand en gezindheid, hadden het hunne bijgedragen, om dezen dag tot eenen feestdag te verheffen, waarvan de herinnering bij ouden en jongen lang zal blijven voortduren. Tegen half tien begaven zich de zes onderwijzers der gemeente met de verstgevorderde leerlingen, te zamen een zangkoor van ruim 250 jongens en meisjes uitmakende, naar het kerkgebouw, dat daartoe welwillend was afgestaan, om er, van orgelmuzijk begeleid, de opzettelijk voor deze gelegenheid gekozene zangstukken uit te voeren. Buitengemeen groot was de schare van belangstellende hoorders, van alle kanten te zamen gevloeid en in het kerkgebouw opgekomen, om aan dit feest deel te nemen. Ds. N. VAN DER TUUK had de bestierende leeraar feestelijke zamenkomst op zich genomen. Hierop begaven zich de onderwijzers met hunne kweekelingen in het smaakvol versierde schoolgebouw, waar een feestelijk onthaal voor allen gereed was. Intusschen had zich de plaatselijke schoolcommissie begeven naar het gemeentehuis, waar onderscheidene genoodigden verschenen. Aangenaam en belangrijk tevens was dit zamenzijn. De onderwijzers verzamelden nu al hunne leerlingen voor het gemeentehuis, en, daar in eenen kring geschaard, zong de schooljeugd een feestlied in de opene lucht. Nu riep de tijd de onderwijzers huiswaarts. Iedere onderwijzer keerde met zijne ordelijk geschaarde leerlingen naar het eigen dorp terug, om er des namiddags, in de eigene school, het feest voort te zetten, en nu met alle leerlingen van elke school feest te vieren.

Ook deze afzonderlijke schoolfeesten wekten in ieder dorp bijzondere en eigenaardige belangstelling.

Te *Grijpskerk*, alwaar vijf scholen zijn, waarvan *eene* (Kommerzijl) mede behoort aan de gemeente Oldehove, zijn den 20sten bij elkander gekomen 690 kinderen, om het feest te vieren. Reeds vroeg in den morgen wapperden de vlaggen; eerebogen waren er geplant, en de feestlokalen waren alle met groen behangen.

Des namiddags begon het feest, er werden redevoeringen en aanspraken gehouden, welke op het feest toepasselijk waren. De gebouwen waren alle te klein, niet alleen de ouders, ook grootouders konden niet t'huis blijven. De kinderen werden gul en rijkelijk onthaald. Bij het wandelen werden de kinderen door vele belangstellenden vergezeld. Het Grijpskerker muzijkgezelschap nam ook deel, geleidde de jeugd met muzijk naar de zaal van den kastelein DE BOER; in één woord, een ieder ook te Grijpskerk deed het zijne.

Te *Garmerwolde*, de geboorteplaats van den zoo verdienstelijken HENDRIK WESTER, was het l.l. Vrijdag een feest der feesten. Te 1 uur verschenen de jonge feestelingen in de sierlijk met groen en bloemen uitgedoste school. Na aldaar iets genuttigd te hebben, begon de statige optogt. De trein bestond uit 140 kinderen. Eene menigte groene bogen, met bloemen versierde kroonen, leverden in het dorp een schilderachtig gezigt op. Te half vier lieten de klokken hunne kerktoonen hooren. Men ging derwaarts. Treffend en eerbiedwekkend was de plegtstatige optogt naar het bedehuis, 't welk met eene aanzienlijke schare toehoorders bezet was. — Indrukwekkend waren de gepaste aanspraken van den leeraar G. BENTHEM REDDINGIUS, aan ouders, kinderen en den waardigen onderwijzer der jeugd. Op eene treffende wijze schetste de eerwaarde leeraar het nut en den zegen, die de edele hervormers van het onderwijs aan Neêrlands jeugd hadden toegebragt en daardoor aan de geheele natie. — De aanspraken werden telkens afgewisseld door het liefelijk gezang der kinderen, begeleid door uitnemend orgelmuzijk.

Te *Veendam* had den 20sten Junij de viering van het vijftigjarig schoolfeest plaats. Alle scholen waren smaakvol met groene guirlandes en sommige met draperiën van binnen versierd, terwijl andere van buiten met vlaggen en zelfs de weg en pleinen, naar het schoolgebouw leidende, smaakvol in een groene wandeldreef herschapen waren. Gedurende den dag begaf zich het plaatselijk bestuur, benevens de leden der schoolkommissie naar de verschillende scholen, en werden er onderscheidene aanspraken tot de kinderen gehouden, die meerendeels toepasselijk werden beantwoord. Verder wandelden de kinderen, begeleid door hunne meesters, door het dorp, en hadden vervolgens de onderscheidene andere feestelijkheden plaats, die wij reeds bij andere gemeenten hebben vermeld.

Een ander berigtgever uit *Veendam* meldt ons onder anderen nog de volgende bijzonderheden: Meer dan *vijftienhonderd* schoolkinderen namen deel in het feest, allen naar stand en vermogen feestelijk uitgedost en ook de behoeftigsten op het zindelijkst gekleed. Eene groote menigte van hoorders en toeschouwers wisselde zich gedurig in en om de schoolgebouwen af, getuigende van de blijmoedige stemming der jeugdige feestvierenden. De algemeene belangstelling werd niet weinig verhoogd, toen al de kinderen, bij onderscheidene afdeelingen, onder het geleide hunner meesters, eene wandeling, bij beurten zingende, deden langs de voornaamste gedeelten der gemeente, waarbij het voor de hutzen en op den weg van zienden en hoorenden wemelde. Een waardig slot aan het geheel gaf het geoefende zanggezelschap, dat zich bovendien ook bij de schoolverviering regt verdienstelijk had gemaakt, door de uitvoering van eenige voortreffelijke zangstukken, kortom, alles liep in de beste orde af, en men mag vertrouwen, dat onder den Goddelijken zegen er menig nuttige vrucht van dit schoolfeest en van de goede lessen en opwekkingen, daarbij in toespraak, gezang, gebed en aandenkingsgeschenken uitgedeeld, zal worden ingeoogst.

Een derde berigtgever van daar meldt o. a. het volgende:

„Indrukwekkend en aandoenlijk voor ieder mensch- en kindervriend was de wandeling der kinderen door de gemeente, bij de herdenking van zoo menig bejaarde en oude van dagen, wat het lager onderwijs was voor dezen en nu, en welke niet de gevolgen kunnen zijn in latere dagen, indien van Gouvernementswege het lager onderwijs in zijne oorspronkelijke verordeningen steeds worde gehandhaafd, en alomme verlichting, burgerdeugd en Godsdienstmin worden verspreid.'

Te *Zuidhorn* werd het feest den 20sten gevierd. Nadat de leeraar der Hervormden, aldaar, den 15den zijne gemeenteleden op eene regt duidelijke en hartelijke wijze den aard van het feest had geschetst, was 't Vrijdag een vreugdedag voor jong en oud. 's Morgens te 10 uur zag men de kinderen (ruim 180 in getal), allen feestelijk uitgedost, in 't versierde schoolgebouw zamenkomen. Eenige wandelingen door het dorp en de bosschen en tuinen der buitenverblijven, — eenige ligchamelijke verkwikkingen, — het uitdeelen van plaatjes, en vooral het zingen van gepaste liederen waren oorzaak, dat de lieve kleinen in den avond even opgeruimd en voldaan huiswaarts keerden, als 25 minvermogende oude lieden, die op denzelfden dag, door de milddadigheid van een' onbekenden menschenvriend, in eene bijzondere, ook met groen versierde woning, een regt aangenaam onthaal genoten.

— Den 16den Junij is te *Hindeloopen* door den kerkeraad der Hervormde gemeente, uit de vroeger opgemaakte nominatie, tot predikant beroepen de weleerwaarde zeer gel. heer PETRUS BOELES, JUNIOR, predikant te Pingjum en Zurich.

— Dr. P. P. ROORDA VAN EYSINGA deelt in de *Leidsche Ct.* van heden het volgende berigt mede:

„In het *Handelsblad* van den 19den dezer wordt het berigt medegedeeld, dat dr. GÜTZLAFF bij gedrukte circulaire kennis heeft gegeven, dat hij afstand deed van de zendelingszaak.

„Dit berigt is ongegrond; want op den 15den dezer is in Amsterdam met de landmaal een brief van dr. GÜTZLAFF ontvangen, in welken hij wel kennis geeft, dat hij niet langer aan het hoofd der Chinesche Vereeniging te Hong Kong heeft willen staan, omdat er te veel verdeeldheid onder hare medeleden bestond, waardoor hij belemmerd werd, door haar zijn doel te bevorderen, maar dat hij nu zelfstandig, geheel alleen, zich eenen werkkring had geschapen, die veel betere vruchten belooft, daar hij thans onafhankelijk, op grond zijner ondervinding, in het belang der zendingzaak kan handelen.

„Ik achtte het pligt den afwezigen dr. GÜTZLAFF, door deze mededeeling, tegen die geruchten te verdedigen, welke tegen hem bereids veld begonnen te winnen en hen, die in zijn werk belang stellen, de verzekering te geven dat hij de man niet is, om zich te laten ontmoedigen."

(Zie verder dienaangaande onder de *Ingezonden Stukken*.)

— Men deelt ons mede, dat in de zitting van de *Hannoversche* Tweede Kamer, van den 17den dezer, de afgevaardigde uit de stad *Emden*, de heer BÜREN, een gemotiveerd voorstel heeft ingediend betreffende de aangelegenheid om de haven van Emden tot eene vrijhaven te maken, en om de regering tot het verklaren daarvan te magtigen. De voordragt werd met eene groote meerderheid *aangenomen*. Eigenlijke debatten hadden er niet plaats. Daarentegen motiveerden vele leden hun votum *vóór* de voordragt. De voordragt luidt aldus:

„Overwegende 1), dat de gewigtige belangen van het handels- en scheepsverkeer op de Eems geene mindere zorg en behoeding verdienen, dan de belangen van het verkeer op de Elbe en Weser;

„2) Overwegende, dat ter bevordering van het verkeer op de Elbe en Weser, met toestemming van de standen van Harburg en Geestemunde tot vrijhavens zijn verklaard;

„3) Overwegende verder, dat de standen in hun schrijven van den 15den April 1847, in antwoord op het schrijven van de Regering van den 20sten Maart 1847, de Kon. Regering gemagtigd hebben, ook voor de Eems gelijke voorregten, als voor de Elbe en Weser in te voeren, resp. *de stad Emden*, welke dit reeds vroeger dringend verlangde, *tot eene vrijhaven te verklaren*;

„4) Overwegende alsnu, dat tot nu toe, in weerwil van de gedane beloften, aan de Eems niet dezelfde voorregten als aan de Elbe en Weser zijn toegestaan, resp. het herhaald verzoek van de stad Emden, om tot vrijhaven verklaard te worden, niet is toegestaan;

„5) Overwegende eindelijk, dat volgens de ook hier, even als bij de Harburger vrijhaven, gedane verklaring der regering van den 16den Februarij 1849, aan het bepaald en bepaald uitgesproken verlangen van eene gebied ... niet langer weêrstand mag geboden worden, die volgens de overeenstemmende verklaring van hare vertegenwoordigers in de oprigting van de onderwerpelijke vrijhaven een voor stad en land vereischten en dringend noodzakelijken maatregel ziet;

„Besluiten de standen, de Kon. Regering te verzoeken, resp. te magtigen, *de stad Emden met het nieuwe vaarwater met de sluis en Nesserland tot eene vrijhaven te verklaren*."

Kerknieuws.

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten door de kerkeraden der Herv. gemeenten hierna genoemd, als: van Winkel op *D. Hupkens*, pred. te Broek in Waterland; van Vreeland, op *G. L. Talma*, pred. te Holl; van Middelburg, op *B. H. Tjaats*, pred. te Harderwijk; van Westcapelle, op *J. Rijsdijk Takens Lambrechts*, pred. te Biggekerke; van Akkrum, op *A. C. Rijkens*, pred. te Appelscha.

MEPPEL, 18 *Junij*. Gisteren avond is alhier door de daarbij betrokkene collegiën nit het opgegeven twaalftal predikanten voor de vakature ter dezer stede een zestal geformeerd, waarop geplaatst zijn de heeren *Uden Masman*, te Vollenhove; *H. Bakker*, te Wilstad; *J. H. Carpentier Alting*, te Purmerland; *C. Boon*, te Medemblik; *A. J. Schlit*, te Bodegraven, en *Huguenin*, te Zuidwolde.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.